
Dnro HML/3118/00.01.02/2017**150 § Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen palveluverkko**

SIHY 29.11.2017 § 68

Valmistelijat: sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko, p. 03 621 4661, varhaiskasvatusjohtaja Elina Oja, p. 03 621 2053 ja opetustoimenjohtaja Mika Mäkelä, p. 03 621 2741

Kaupungin palveluverkon kuntoon saattaminen on alkaneen valtuustokauden suuri tehtävä. Se on kirjattu sekä kaupunginvaltuuston vuoden 2018 tavoitteisiin: "Kiinteistöt ovat terveitä, turvallisia ja energiatehokkaita sekä tehokkaassa käytössä", että sivistys- ja hyvinvointilautakunnan vuoden 2018 tavoitteisiin: "Lapsille ja nuorille taataan turvalliset ja terveelliset tilat. Palveluverkko ja investointiohjelma päätetään koko vaalikaudeksi ja sen rahoitus ja talousvaikutukset huomioidaan vuosibudjeteissa".

Hämeenlinnan kaupunki on ensimmäinen kaupunki Suomessa, joka on saanut Unicefin lapsiystävällinen kunta- tunnustuksen. Lasten ja nuorten liikunta- ja kulttuuripalveluja, perusopetusta ja varhaiskasvatusta sekä lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia on Hämeenlinnassa kehitetty merkittävästi. Palveluverkkoon on tehty parannuksia mm. Tuomelan koulun peruskorjaus ja v. 2018 aloittava Nummikeskus, mutta valitettavasti monet koulut ja päiväkodit ovat edelleen huonossa kunnossa. Tällä hetkellä väistötiloissa on n.1500 lasta ja nuorta.

Palveluverkkosuunnittelu koskee koko kaupunkia ja siinä huomioidaan kaupungin taloudellinen tilanne, toimintaympäristön muutokset, kaupungin kasvusuunnat, liikenneverkko sekä olemassa olevien kiinteistöjen kunto. Sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluverkkosuunnitelma tehdään tiiviissä yhteistyössä maankäytön suunnittelun, liikennesuunnittelun ja kiinteistöjen kunnosta vastaavan tilapalvelun kanssa.

Koulujen ja päiväkotien sijaintipaikat ja niissä tapahtuvat muutokset ovat tärkeä asia asukkaille, palvelujen käyttäjille ja henkilöstölle. Valmistelusta tiedotetaan sen eri vaiheissa ja vaihtoehtoista toivotaan laajaa kansalaiskeskustelua.

Palveluverkosta päättää hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus ja investointiohjelmasta kaupunginvaltuusto. Lautakunta valmistelee esitykset oman toimialansa osalta.

Talousjohtaja Jussi Oksan katsaus palveluverkkosuunnittelun merkityksestä kaupungin taloudelle

Investointien vaikutus kustannuksiin

Jokainen hallinto- ja laitosrakennukseen (esim. koulu) investoitu miljoona aiheuttaa kaupungille käyttötalouden lisäkuluja poistojen muodossa noin 30 000 euroa vuodessa uudisrakennuksen osalta (poisto aika 30 vuotta). Jokainen peruskorjausmiljoona aiheuttaa käyttötalouteen lisäkuluja hallinto- ja laitosrakennuksen osalta 50 000 euroa vuodessa (poisto aika 20 vuotta). Näin 10 milj. euron investointi aiheuttaa käyttötalouteen lisäkuluja

300 000 – 500 000 euroa vuodessa, pelkästään kasvavien poistojen kautta.

Käytännössä teemme investointeja velkarahalla. Korkokustannus tämän hetken korkotasolla ei ole merkittävä, mutta jos kokonaiskorkotaso nousee 1,5% tuntumaan, aiheuttaa 10 milj. euron velkainvestointi käyttötalouteen korkokustannuksia 150 000 euroa.

Uusininvestoinnit aiheuttavat käyttötalouteen edellisen lisäksi myös lisää ylläpitokustannuksia, jos vanhoista tiloista ei päästä eroon. Karkeasti voidaan sanoa, että jokainen 1000 neliötä koulutilaa (pinta-ala) aiheuttaa ylläpitokustannuksia 70 000 euroa vuodessa (lähde Tilapalvelut 2016). Vastaavasti jokainen 1000 neliötä päiväkotitilaa aiheuttaa ylläpitokustannuksia 95 000 euroa vuodessa.

Esimerkiksi Kanta-kaupungin uimahallin peruskorjaus aiheutti kaupungille noin 0,8 milj. euron vuosittaisen lisäkustannuksen.

Uudisrakentamisen kustannustehokkuuteen voidaan vaikuttaa merkittävästi hankkeen suunnitteluvaiheessa. Tämä edellyttää, että tilojen suunnitteluvastuu annetaan tarjouskilpailuissa rakentajille, eikä kaupunki näin ollen suunnitteluta kohteita etukäteen erikseen. Näin vältetään yksilöllisiä ja kalliita ratkaisuja ja mahdollistetaan vakioitujen turvallisten ratkaisujen hyödyntäminen.

Peruskorjauksissa ei uudisrakentamista vastaavaa prosessiuudistushyötyä voida saada aikaiseksi.

Maakuntauudistus

Maakuntauudistuksessa taloudellisesti hyötyvät ne kunnat, jotka ovat tuottaneet sote-palvelut kalliimmalla kuin kunnat keskimäärin. Vastaavasti häviävät ne kunnat, jotka ovat tuottaneet sote-palvelut tehokkaammin kuin kunnat keskimäärin. Kanta-Häme ja Hämeenlinnan kuuluvat jälkimmäiseen ryhmään. VM:n (www.alueuuditus.fi/kesäkuu 2017) julkaisemien painelaskelmien perusteella Hämeenlinna häviää maakuntauudistuksessa n. 4,5 milj. euroa vuositasona. Muutosta rajoitetaan niin, että se vaikuttaa maksimaalisesti vasta neljäntenä vuonna uudistuksen jälkeen.

Kaupungin tulee siis pystyä sopeuttamaan toimintaansa 4,5 miljoonalla eurolla vuodessa uudistuksessa kunnille jäävissä palveluissa. Vertailun vuoksi todettakoon, että nykyisen kaupungin laajuudessa se tarkoittaisi noin 9 miljoonan euron sopeuttamista. Pelkästään kulusopeuttaminen ei tule onnistumaan, vaan talouden tasapainoon vaaditaan myös merkittävää tulojen kasvua vuositasona, joko veronkorotuksin tai ilman.

Palveluverkon kustannustehokkuus on yksi kolmesta (henkilöstö, tilat, hankinnat) resurssista, joihin säästöt voidaan kohdistaa. Maakuntauudistuksessa oletuksena on, että soteen liittyvä hallinto- ja tukipalveluresurssi siirtyy maakunnalle. Näin ollen tämä henkilöstösiirto sisältyy jo yllä mainittuun VM:n laskelmaan. Mikäli ko. resurssi ei muutoksessa siirry, on sopeuttamistarve mainittua suurempi. Näin ollen palveluverkon tehokkuustarpeet korostuvat entisestään.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluverkon tilanne

Viime vuosina sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkkoon on tehty useita muutoksia. Uudisrakennuksista ja peruskorjauksista merkittävimpiä ovat Nummikeskuksen rakentuminen elinkaarihankkeena (käynnistys 1.7.2018), Tuomelan koulun peruskorjaus, Liivuoren päiväkotia, Ruununmyllyn päiväkodin remontointi Ruununmyllyn koulun ja esiopetuksen käyttöön, Ojoisten lastentalo, Iittalan päiväkotia, Uimahallin peruskorjaus ja Museo Skogster.

Useat koulut ja päiväkodit toimivat edelleen väistötiloissa. Hämeenlinnan yhteiskoulun yläkoululaiset ovat väistössä koulun tontilla parakeissa, Lyseon koulu on väistössä Verkatehtaalla ja Kaurialan koulu Myllymäessä HAMK:lta vapautuneissa tiloissa. Kaurialan ja Torikadun päiväkodit ovat parakeissa entisen Kaurialan koulun tontilla ja Ahveniston päiväkotia siirretty 6.1.2018 Kanta-Voutilaan. Nummen koulun oppilaatkin odottavat väistössä vielä kevätlukukauden ajan.

Palveluverkosta on lisäksi tehty päätöksiä, jotka eivät ole edenneet investointiohjelmaan tai ovat vuoden 2018 investointiohjelmassa ehdollisina odottamassa yhteisen palveluverkkosuunnitelman valmistumista. Tällä listalla ovat mm. Tavastian lukiota, Kaurialan yläkoulua ja Lyseon yläkoulua koskeva päätös, Hämeenlinnan yhteiskoulua koskeva päätös, kanta kaupungin alakouluverkkoa koskeva päätös sekä Kaurialan uutta lastentaloa/päiväkotia koskeva päätös.

Valmistelussa huomioitavaa

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma asettavat tavoitteita kasvu- ja oppimisympäristöille. Hyvää kasvu- ja oppimisympäristöä on kuvattu seuraavasti:

- avoimet, monipuoliset ja muuntuvat oppimisympäristöt perinteisten luokkahuoneiden sijaan
- kirjastopalvelut, taide- ja luontokeskukset, liikuntapalvelut ja museot ovat tärkeä osa oppimisympäristöä
- ergonomia, esteettisyys, ekologisuus, esteettömyys, akustiset olosuhteet, valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, siisteys

Kaupungin kasvuun ja väestön kehitykseen voidaan vaikuttaa sijoittamalla varhaiskasvatus- ja koulupalvelut strategisesti oikeisiin kohtiin kaupunkirakennetta.

Hämeenlinnalla on paljon vanhoja koulu- ja päiväkotikiinteistöjä. Kaikkia ei kannata peruskorjata vaan osasta pitää luopua (joko purkaa tai myydä). Sisäilmaongelmakohteita on edelleen useita.

Palvelut tuotetaan verkostossa. Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen tärkeitä kumppaneita ovat mm. Koulutuskuntayhtymä Tavastia, Verkatehdas Oy, Hämeenlinnan liikuntahallit Oy, Hämeenlinnan teatteri Oy, Suomen yliopistokiinteistöt Oy ja Hämeen ammattikorkeakoulu. Verkostossa toimiessa tulee huomioida kumppanien tarpeet ja tehdyt päätökset.

Kaupunginvaltuuston 13.11.2017 hyväksymässä vuoden 2018 talousarviossa on investointien suunnitteluun liittyen seuraava linjaus.

Investointikohteiden suunnittelussa on erityisesti huomioitava kustannustehokkuus. Investointien osalta noudatetaan periaatetta, jonka mukaan kaupunkikonsernin palveluihin liittyvät tilat rakennetaan perustasoisiksi ja tilaratkaisut ovat yksinkertaisia. Rakennusten ei tarvitse olla yksilöllisiä, vaan niiden tulee olla turvallisia vakioratkaisuja. Investointeja suunniteltaessa panostetaan kustannusarvioiden laadintaan ja selvitetään edullisimmat toteutusvaihtoehdot sekä lasketaan ennakolta tulevat vuosittaiset käyttötulouden lisäkustannukset (poistot, rahoituskulut ja ylläpitokustannukset, sekä mahdollisesti tyhjilleen jäävien tilojen kustannukset). Kohteiden kalustaminen toteutetaan perustasoisena.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaavat periaatteet (ei tärkeysjärjestyksessä)

1. Tilat ja palvelut perustuvat avoimuuteen, yhteisöllisyyteen ja muunneltavuuteen. Laadukas toiminta voi sijoittua erilaisiin tilavaihtoehtoihin.
2. Vaihtoehtoisia tilaratkaisuja tarkasteltaessa kiinnitetään erityistä huomiota rakentamis-, peruskorjaus-, -purku ja käyttökustannuksiin sekä huomioidaan tonttien jatkojalostamismahdollisuudet.
3. Palveluverkossa huomioidaan lapsen ja nuoren polku varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetuksen päättämiseen asti sekä siihen kuuluvat siirtymävaiheet.
4. Tavoitellaan ratkaisuja, joissa samassa kiinteistössä on tarjolla useita lapsiperheiden käyttämiä palveluja (opetuspalvelut, oppilashuollon palvelut, varhaiskasvatus, nuorisopalvelut, kulttuuri- tai liikuntapalvelut, kirjaston palvelut, aamu- ja iltapäivätoiminta, kerhotoiminta, sote-palvelut)
5. Koulut ja päiväkodit ovat helposti saavutettavissa myös kävellen ja pyöräillen, liikenneratkaisut ja joukkoliikenneyhteydet toimivat.

Lisäksi huomioidaan seuraavat asiat:

1. Varhaiskasvatuksen palveluverkko koostuu kaupungin omista päiväkodeista, yksityisistä päiväkodeista ja perhepäivähoidosta.
2. Varhaiskasvatuksen palveluverkon muodostavat keskeisten liikenneväylien läheisyydessä sijaitsevat suuret päiväkodit ja niitä täydentävät pienemmät yksiköt.
3. Varhaiskasvatuksen palveluverkossa huomioidaan eri palvelumuotojen erityispiirteet esim. vuorohoito, laajennetut aukioloajat, perhepäivähoito, avoin päiväkotitoiminta, metsäeskarit Vuorohoitoa tarjoava päiväkotitoiminta sijoitetaan keskusta-alueelle.
4. Perusopetuksessa tavoitteena ovat joko alakoulun ja päiväkodin sijoittuminen toistensa välittömään läheisyyteen tai yhtenäiskoulut (1-9 vuosiluokkaan).
5. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelujen palveluverkolla vahvistetaan kaupungin elinvoimaa.
6. Lähiliikuntapaikat keskitetään pääsääntöisesti koulujen ja päiväkotien yhteyteen huomioiden tasainen sijoittuminen eri puolille kaupunkia. Koulujen ja päiväkotien liikuntasaleja rakennettaessa otetaan huomioon ilta- ja viikonloppukäyttö.

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan ehdotus: Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää käynnistää sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluverkkovalmistelun ja hyväksyä valmistelua ohjaavat periaatteet. Tavoitteena on, että päätökset palveluverkosta voidaan tehdä maaliskuussa 2018.

Hyväksyttiin yksimielisesti sivistys- ja hyvinvointijohtajan muutosehdotus kohtiin:

"5. Koulut ja päiväkodit ovat helposti saavutettavissa, liikennratkaisut ja joukkoliikenneyhteydet toimivat."
korjattu seuraavasti

"5. Koulut ja päiväkodit ovat helposti saavutettavissa myös kävelen ja pyöräillen, liikennratkaisut ja joukkoliikenneyhteydet toimivat."

"1. Varhaiskasvatuksen palveluverkko koostuu kaupungin omista päiväkodeista ja yksityisistä päiväkodeista."
korjattu seuraavasti

"1. Varhaiskasvatuksen palveluverkko koostuu kaupungin omista päiväkodeista, yksityisistä päiväkodeista ja perhepäivähoidosta."

"4. Perusopetuksessa tavoitteena ovat joko yhtenäiskoulut (1-9 vuosiluokkaan) tai alakoulun ja päiväkodin sijoittuminen toistensa välittömään läheisyyteen."
korjattu seuraavasti

"4. Perusopetuksessa tavoitteena ovat joko alakoulun ja päiväkodin sijoittuminen toistensa välittömään läheisyyteen tai yhtenäiskoulut (1-9 vuosiluokkaan)."

Merkittiin, että asian käsittelyn aikana Jukka Jokinen ehdotti Irma Taavelan, Kylli Kylliäisen ja Mia Heinosen kannattamana, että lisätään kohtaan Lisäksi huomioidaan seuraavat asiat: "7. Tehtyjä päätöksiä ei pureta koskien Tavastian lukion tilaratkaisuja sijoitettuna Hattelmalantielle."

Koska oli tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, oli asiasta äänestettävä. Hyväksyttiin yksimielisesti äänestystavaksi kättennostoäänestys. Suoritetussa äänestyksessä Jokisen ehdotusta kannatti viisi jäsentä (Viitanen, Heinonen, Jokinen, Kylliäinen ja Taavela) ja esittelijän ehdotusta kuusi jäsentä (Kankaanmäki, Ahonen, Virtanen, Jussila, Koivusaari ja Sorvari). Sivistys ja hyvinvointilautakunnan päätökseksi tuli esittelijän ehdotus.

Päätös: Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyi sivistys- ja hyvinvointijohtajan ehdotuksen edellä mainituilla muutoksilla. Esittelyteksti on päätettyjen muutosten mukainen.

- - - -

SIHY 6.2.2018 § 7

Valmistelijat: sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko, p. 03 621 4661, varhaiskasvatusjohtaja Elina Oja, p. 03 621 2053 ja opetustoimenjohtaja Mika Mäkelä, p. 03 621 2741

Sivistys ja hyvinvointi-toimialan palveluverkkoselvityksen valmistelu on edennyt osana kaupungin koko palveluverkkovalmistelua. Palveluverkkoa

koskevia vaihtoehtoja on esitelty yhteistoimintamenettelyn mukaisesti toimialan esimiehille sekä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion henkilöstölle 24.1.2018. Lisäksi vaihtoehtoja on esitelty kaupunginhallituksen, sivistys- ja hyvinvointilautakunnan, kaupunkirakennelautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan yhteisessä iltakoulussa 24.1.2018.

Palveluverkon vaihtoehtoja koskeva valmistelumateriaali on julkaistu kaupungin verkkosivulla <http://www.hameenlinna.fi/Paatoksenteko-ja-talous/Palveluverkkoselvitys/> 25.1.2018 ja sivustolla on myös mahdollisuus antaa palautetta ja kommentteja. Sivustoa täydennetään usein kysytyillä kysymyksillä ja vastauksilla sen mukaan kun niitä nousee esiin.

Palveluverkkoselvitys on lähetty vanhempainyhdistyksille, oppilaskunnille ja yhteistyökumppaneille ja heiltä on pyydetty kannanottoja 15.2.2018 mennessä. Kaikki palautteet ja kannanotot diarioidaan. Lautakunnalle osoitetut kannanotot käsitellään saapuneissa kirjeissä, palautekanavan kautta saapuneisiin palautteisiin voi tutustua sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinnossa ja ne ovat myös nähtävillä lautakunnan kokouksen yhteydessä.

Palveluverkkoselvityksen vaihtoehtoja toivotaan laajaa keskustelua. Materiaalista on pidetty info-tilaisuus median edustajille 25.1.2018. Koko selvitystä koskeva yhteinen asukasilta on järjestetty 31.1.2018 Raatihuoneella. Alustavasti on suunniteltu sivistys- ja hyvinvointilautakunnan järjestämää vanhempainyhdistyksille kohdennettua keskusteluiltaa 21.2.2018. Lisäksi Vanhempainyhdistykset järjestävät omia tilaisuuksia. Nuorisovaltuusto on laatinut oman kommentointikanavan nuorille ja tulee ottamaan kantaa saatujen palautteiden perusteella. Lapsivaikutusten arviointia tehdään yhteistyössä Oma Hämeessä toimivan Lape-hankkeen kanssa, lisäksi hyödynnetään vasu-koordinaattorin ja nuorisopalvelujen osallisuuskordinaattorin työpanosta. Lapsivaikutusten arviointi tehdään kohdennettuna tietyille oppilasryhmille niissä kouluissa, joita esitetyt muutokset koskisivat.

Kaupunginvaltuustolla on mahdollisuus keskustella palveluverkkoselvityksestä seminaari-illassa 5.2.2018. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle on alustavasti varattu oma iltakoulu 13.2.2018. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen toinen palveluverkkoiltakoulu on 22.2.2018, jonne valmistelijat tuottavat lisämateriaalia esitettyjen tarpeiden mukaan.

Hallintosäännön mukaan sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää esityksen tekemisestä kaupunginhallitukselle palveluverkon muutoksista. Esitys valmistellaan lautakunnan 14.3.2018 kokoukseen. Tavoitteena on, että kaupunginhallitus päättäisi palveluverkosta 26.3.2018.

Palveluverkkoselvityksen valmistelu etenee seuraavan aikataulun mukaisesti:

PÄIVÄMÄÄRÄ	PROSESSIN VAIHE
29.11.2017	Valmistelun käynnistys sihy lautakunta
13.12.2017	Soten esitys lautakunnassa
18.12.2017	Joryn teemakokous, palveluverkko
8.1.2018	Kh Kaupungin kasvusuunnat
22.1.2018	Joryn teemakokous, palveluverkko
24.1.2018	Iltakoulu, kh ja lautakunnat, vaihtoehtojen julkistus
25.1.2018	Vaihtoehtojen käsittely asukkaiden ja henkilöstön kanssa alkaa
31.1.2018	Palveluverkkoilta Raatihuoneella
1.2.2018	YTTK
5.2.2018	KV iltakoulu lapsiystävällinen kunta ja palveluverkko, valtuustoryhmät
13.2.2018	Sihy lautakunnan iltakoulu
21.2.2018	Sotela
21.2.2018	Sihy lautakunnan asukasilta/vanhempainyhdistykset
22.2.2018	Iltakoulu, kh ja lautakunnat
5.3.2018	Joryn teemakokous, palveluverkko
5.3.2018	KV info, valtuustoryhmät
14.3.2018	Sihy ltk esitys kh:lle palveluverkoksi, sote-ltk arvioi vielä maaliskuun kokousaikataulua
16.3.2018	YTTK
19.3.2018	KH info palveluverkko
26.3.2018	KH palveluverkkopäätös

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan ehdotus: Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää asukasillan ja iltakoulun järjestämisestä ja merkitsee muun aikataulun tiedoksi.

Päätös: Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyi ehdotuksen.

- - - -

SIHY 14.3.2018 § 22

Valmistelijat: sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko, p. 03 621 4661, varhaiskasvatusjohtaja Elina Oja, p. 03 621 2053 ja opetustoimenjohtaja Mika Mäkelä, p. 03 621 2741

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkon valmistelu on jatkunut osana kaupungin koko palveluverkkotarkastelua. Hallintosäännön mukaan sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää esityksen tekemisestä kaupunginhallitukselle palveluverkon muutoksista hankeprosessin mukaisesti.

Hämeenlinnan koulut ja päiväkodit ovat monelta osin huonossa kunnossa ja kaipaavat päätöksiä peruskorjauksista tai uudisrakennuksista. Väistötiloissa on tällä hetkellä n. 1500 perusopetuksen oppilasta ja n. 200 varhaiskasvatuspalveluissa olevaa lasta. Lisäksi useassa yksikössä työskennellään odottaen päätöstä jatkosta.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkon uudistamistarve vaikuttaa merkittävästi koko kaupungin talouteen. Tilapalveluissa on tehty suuntaa antavaa arviointia kiinteistöjen kunnosta sekä peruskorjaus- tai uudisrakennusinvestointien kustannuksista. Investointitarpeen on arvioitu olevan kokonaisuudessaan n. 60-100M€. Investointikustannusten taso määrittää myös tulevien käyttökustannusten tasoa.

Taloudellisen näkökulman rinnalla pitää palveluverkosta päätettäessä tarkastella myös muita näkökulmia. Palveluyksiköiden tulevaisuuteen vaikuttavat alueella asuvien lasten määrä, kaupungin väestöennuste ja ennuste kaupungin kasvusuunnista, pedagogiset ja toiminnalliset perusteet, maankäyttö mm. tontteihin liittyvät rajoitukset ja liikennevaikutukset, palvelujen käyttäjien ja asukkaiden näkemykset sekä lapsi-, henkilöstö- ja elinvoimavaikutusten arvioinnit.

Palveluverkkoselvityksen tavoitteiksi on päätetty (sivistys- ja hyvinvointilautakunta 29.11.2017):

1. Kokonaiskäsitys Hämeenlinnan kaupungin palveluverkosta ja sen kehittämistarpeista
2. Valmistautuminen maakunnan palveluverkon suunnitteluun
3. Päätös pitkän aikavälin investointisuunnittelun pohjaksi
4. Lukio/yläkoulu-päätöksen kustannusarvion tarkentaminen ja siihen liittyvä harkinta.

Palveluverkkoesityksen valmistelu

Toimialan palveluverkkoesityksen laatimisesta ovat vastanneet sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetustoimenjohtaja ja varhaiskasvatusjohtaja yhdessä toimialan muiden asiantuntijoiden kanssa. Tiivistä yhteistyötä on tehty kaupunkirakennetoimialan sekä sosiaali- ja terveystalouden toimialan, henkilöstö-, talous- ja strategiapalvelujen sekä Koulutuskuntayhtymä Tavastian kanssa. Myös Verkatehdas Oy ja Suomen yliopistokiinteistöt Oy ovat tuottaneet materiaalia valmistelun tueksi.

Palveluverkon vaihtoehtoista on käyty vilkasta kansalaiskeskustelua. Kannanottoja ja lausuntoja saatiin 25 kpl ja verkkosivun kautta tulleita palautteita saapui 157 kpl. Lisäksi palautetta on saatu sähköpostitse ja puhelimella. Asukasillat järjestettiin 31.1.2018 ja 21.2.2018 Kannanottoihin ja palautteisiin on tutustuttu osana valmistelua, ne on diarioitu ja saatettu lautakunnan tietoon.

Osana valmistelua toteutettiin lapsivaikutusten arviointi, elinkeinovaikutusten arviointi ja henkilöstövaikutusten arviointi. Lapsivaikutusten arvioinnissa lapset ja nuoret kertoivat itse näkemyksiään palveluverkkoon liittyen. Lapsivaikutusten arvioinnin toteuttaminen on kuvattu tarkemmin liitteessä ja sen tuloksia oheismateriaalissa. Elinkeino- ja henkilöstövaikutusten arvioinnin suorittivat ELPO:n eli elinkeinopoliittisen neuvottelukunnan edustajat. Arviointilausunto on liitteessä.

Palveluverkkopäätöksellä ei ole kaupungin henkilöstömäärään liittyviä vaikutuksia, vaikutukset koskevat toimipisteitä ja mahdollisesti joidenkin osalta työnkuvia. Henkilöstölle on järjestetty valmistelun aikana kaksi kuulemistilaisuutta. Ensimmäisessä (25.1.2018) esiteltiin palveluverkko-vaihtoehtoja ja toisessa (9.3.2018) sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle valmisteltu esitys. Palveluverkkovalmistelua on lisäksi käsitelty sivistys- ja hyvinvointitoimialan johtoryhmässä ja kaupungin johtoryhmässä, joissa molemmissa on henkilöstön edustus sekä yhteistyötoimikunnassa 1.2.2018 ja tullaan käsittelemään 22.3.2018. Yhteistoimintamenettely henkilöstön kanssa jatkuu kun tiedetään mitä yksiköitä ja millä tavalla päätös koskee.

Lautakunnat ja kaupunginhallitus sekä Tavastian hallitus ovat pitäneet aiheesta kaksi keskustelutilaisuutta 24.1.2018 ja 22.2.2018.

Jälkimmäisessä oli kutsuttuna myös kaupunginvaltuusto sekä Koulutuskuntayhtymä Tavastian johtaja ja lukioiden rehtorit. Lisäksi palveluverkkoa on käsitelty kaupunginvaltuuston seminaarissa 5.2.2018 ja infossa 5.3.2018. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta piti aiheesta oman iltakoulun 13.2.2018 tutustuen myös muutamiin kohteisiin paikan päällä.

Valmistelu on ollut mahdollisimman laajaa, avointa ja keskustelevaa.

Palveluverkkoesitys

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkkoesitys käsittää kaikki toimialan palvelut: kulttuuri- ja kirjastopalvelut, liikuntapalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut ja lisäksi se ottaa kantaa lukiokoulutuksen sijaintiin kaupunginvaltuuston 13.11.2017 tekemän päätöksen perusteella.

Palveluverkkoesityksessä otetaan kantaa palveluyksiköiden jatkamiseen, siirtämiseen, lakkauttamiseen ja yhdistämiseen. Tavoitteena on pitkän aikavälin päätös, jota voidaan toteuttaa vaiheittain investointiohjelmalla. Investointiohjelman toteutusaikataulu on arviolta 5-10 vuotta. Jos käytettävissä oleva tieto tai ennusteet eivät ole riittäneet pitkän aikavälin esityksen tekemiseen, on esitetty yksikön jatkavan toistaiseksi pienten käyttökorjausten voimin, ilman rakennusten peruskorjausta. Tällöin yksikön tilanteeseen palataan viimeistään seuraavan valtuustokauden alussa.

Kaupunginhallituksen palveluverkkopäätöksen jälkeen valmistellaan päätöstä toimeenpaneva pitkän aikavälin investointiohjelma sekä valitaan ne hankkeet, jotka valmistellaan vuoden 2019 talousarviota varten. Hankkeiden toteutusjärjestys ratkaisee tarvittavat väistötilat.

Esitys sivistys- ja hyvinvointitoimialaa ja lukiokoulutusta koskevaksi palveluverkoksi on liitteessä.

Liite:

- Sivistys- ja hyvinvointitoimialaa ja lukiokoulutusta koskeva palveluverkko

Oheismateriaali:

- Lapsivaikutusten arviointi sivistys- ja hyvinvointitoimialaa ja lukiokoulutusta koskevasta palveluverkosta
- Lukiovaihtoehtojen käyttökustannusten arviointia

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan ehdotus:

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen palveluverkon.

Merkittiin seuraava käsittely ja päätöksenteko:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sari Rautio saapui pykälän käsittelyn alussa klo 18.03.

Merkittiin, että asian käsittelyn aikana pidettiin tauko klo 18.27-18.37.

s. 13, kohta 4.2.1. (laatikko 2)

Lautakunta päätti yksimielisesti korvata esityksen:

"Miemalan koulu jatkaa toimintaansa toistaiseksi, mutta koulurakennusta ei peruskorjata. Peruskorjaus edellyttää, että alueella on nähtävissä merkittävää kasvua alakouluikäisten ikäluokissa." esityksellä

"Miemalan koulu jatkaa toimintaansa. Koulurakennusta ei peruskorjata nyt. Koulurakennusta pidetään yllä kuitenkin tarvittavilla toimenpiteillä, jotka edesauttavat koulun mahdollisuuksia palvella koululaisia mahdollisimman pitkään. Peruskorjaus tai uudisrakennus tehdään, kun alueella on nähtävissä alakouluikäisten määrän kasvua."

s. 18, kohta 4.2.3.

Keskustelun kuluessa Jukka Jokinen teki seuraavan ehdotuksen:

korvataan esitys "Keskustan yläkoulu- ja lukioratkaisussa edetään vaihtoehdon kaksi pohjalta. Kaurialan koululle rakennetaan uudisrakennus purettavan Kaurialan koulun paikalle. Lyseon koulu siirtyy pysyvästi Verkatehtaalle. Kaurialan lukio ja Lyseon lukio jatkavat nykyisissä tiloissa. perusteluna ovat ratkaisun edullisemmat kokonaiskustannukset. Mikäli tämä ratkaisu toteutuu, esitämme lisäksi, että tutkitaan mahdollisuus Koulutuskuntayhtymä Tavastian Jaakonkadulla sijaitsevan koulukiinteistön (nykyinen Vanajaveden opiston tila) hankkimiseksi Hämeenlinnan kaupungille. Tämä tukisi Koulutuskuntayhtymä Tavastian taloudellista tilannetta ja mahdollistaisi Vanajaveden opiston siirtämisen Hattelmalantien kampukselle." esityksellä

"Vaihtoehto 2 esitystä ei toteuteta (ns. kahden lukion malli, sivu 18), vaan lukiokoulutuksen ja yläkoulujen palveluverkko toteutetaan vaihtoehto 1 mukaan. 1.vaihtoehto: Vuonna 2016 tehdyn päätöksen mukainen ratkaisu. Tässä vaihtoehdossa Lyseon lukio ja Kaurialan lukio siirtyvät yhtenä Tavastian lukiona Koulutuskuntayhtymä Tavastian kampukselle. Lukiokoulutuksen sijoittumispaiikka on Hattelmalantien varressa oleva G-rakennus ja sen yhteyteen kaupungin tuella rakennettava uudisrakennus. Kaurialan koulu sijoittuu Kaurialan lukion tiloihin ja Lyseon koulu Lyseon lukion tiloihin. Tilat peruskorjataan ja niihin tehdään yläkoulujen tarvitsemat muutokset ja/tai uudisrakennukset. Tästä on Hämeenlinnan kaupunginvaltuuston lainvoimainen päätös 9.5.2016 § 66. Lisäksi korostamme vaihtoehdon 1 erinomaisena etuna sitä, että kuraattorin ja kouluterveydenhoidon palvelut ovat Tavastian kampuksella saatavissa jokaisena koulupäivänä myös lukiolaisille."

Ehdotusta kannattivat Viitanen, Taavela, Sorvari, Kylliäinen ja Heinonen. Asiasta äänestettiin. Esittelijän ehdotus sai 5 ääntä (Kankaanmäki, Ahonen, Virtanen, Jussila, Koivusaari) ja Jokisen ehdotus 6 ääntä (Viitanen, Heinonen, Jokinen, Sorvari, Kylliäinen, Taavela), jolloin päätökseksi tuli Jokisen ehdotus.

Merkittiin, että Antti Ahonen jätti päätöksestä eriävän mielipiteen perusteluna se, että virkamiesesitys oli taloudellisesti kestävämpi ja palveluverkkokokonaisuuden kannalta parempi ratkaisu Hämeenlinnan kaupungille.

Merkittiin, että sivistys- ja hyvinvointijohtaja jätti päätöksestä eriävän mielipiteen perusteluna päätöksen merkittävästi korkeammat kokonaiskustannukset.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen edustaja Satu Aaltonen poistui kokouksesta klo 19.53.

s. 20, kohta 4.3.1 (laatikko 1)

Lautakunta päätti yksimielisesti muuttaa lauseen:

"Uusi kokonaisuus mitoitetaan 900 oppilaalle niin, että koulu vastaa mahdolliseen väestönkasvuun tai että sinne on jatkossa mahdollista sijoittaa myös Ortelan koulun oppilaat." lauseella

"Uusi kokonaisuus mitoitetaan 900 oppilaalle niin, että koulu vastaa mahdolliseen väestönkasvuun."

s. 20, kohta 4.3.1 (laatikko 2)

Keskustelun kuluessa Mia Heinonen teki seuraavan ehdotuksen:

Korvataan esitys "Ortelan koulu jatkaa toimintaansa toistaiseksi, mutta rakennuksia ei peruskorjata. Seurataan lasten ja nuorten määrän kehitystä itäisessä kantakaupungissa ja arvioidaan tilannetta uudelleen kun Hämeenlinnan yhteiskoulun uudisrakennus on valmistunut" esityksellä "Ortelan koulu jatkaa toimintaansa niin että koulurakennuksia pidetään yllä tarvittavin toimenpitein, jotka edesauttavat koululaisten mahdollisuuksia opiskella Ortelassa mahdollisimman pitkään."

Ehdotusta kannattivat Kylliäinen, Koivusaari ja Taavela.

Asiasta äänestettiin. Esittelijän ehdotus sai kolme ääntä (Kankaanmäki, Ahonen ja Virtanen) ja Heinosen ehdotus kahdeksan ääntä (Viitanen, Heinonen, Jokinen, Jussila, Koivusaari, Sorvari, Kylliäinen, Taavela). Päätökseksi tuli Heinosen ehdotus.

s. 22, kohta 4.3.2. (laatikko 3)

Lautakunta päätti yksimielisesti korvata esityksen:

"Varataan Siirin alueelle asemakaavassa päiväkotitontti." esityksellä

"Varataan Siirin alueelle asemakaavassa Y tai YL-tontti varhaiskasvatusta ja/tai ala-asteopetusta varten."

Merkittiin, että asian käsittelyn aikana pidettiin tauko klo 20.47-20.57.

s. 24, kohta 4.4.1.

Keskustelun kuluessa Mia Heinonen teki seuraavan muutosehdotuksen:

Korvataan esitys "Alvettulan päiväkotitontti lakkautetaan elokuussa 2020, mikäli lasten määrä ei lähde kasvuun. Korvaava palvelu tarjotaan Hauhon kirkonkylästä. Asiakkaiden kanssa yhdessä etsitään vaihtoehtoja päivähoitoratkaisua, esim. perhepäivähoitoa niille, joiden työmatka suuntautuu Tampereen suuntaan." esityksellä

"Ennen Alvettulan päiväkodin lopettamista, selvitetään hoitopaikat perhepäivähoidosta tai pienryhmästä kaikille niille lapsille, joiden vanhempien työmatka suuntautuu Tampereen suuntaan."

Ehdotusta ei kannatettu.

Keskustelun kuluessa Kalle Virtanen teki seuraavan muutosehdotuksen:

Korvataan esitys "Alvettulan päiväkotitontti lakkautetaan elokuussa 2020, mikäli lasten määrä ei lähde kasvuun. Korvaava palvelu tarjotaan Hauhon kirkonkylästä. Asiakkaiden kanssa yhdessä etsitään vaihtoehtoja päivähoitoratkaisua, esim. perhepäivähoitoa niille, joiden työmatka suuntautuu Tampereen suuntaan." esityksellä

"Alvettulan päiväkotitontti jatkaa toimintaansa toistaiseksi. Päiväkodin jatkoa arvioidaan uudelleen 2020 syksyllä."

Ehdotusta kannatti Ahonen.

Asiasta äänestettiin. Esittelijän esitys sai kuusi ääntä (Viitanen, Heinonen, Jokinen, Sorvari, Kylliäinen, Taavela) ja Virtasen ehdotus viisi ääntä (Kankaanmäki, Ahonen, Virtanen, Jussila, Koivusaari).
Päätökseksi tuli esittelijän esitys.

s. 25, kohta 4.4.1.

Keskustelun kuluessa Kylli Kylliäinen teki seuraavan muutosehdotuksen: Korvataan esitys "Alvettulan koulu lakkautetaan lukuvuoden 2021 alusta, mikäli lasten määrä ei lähde kasvuun. Oppilaat siirtyvät Hauhon yhtenäiskouluun perusteena on ikäluokkien pienuus sekä Alvettulassa, että Hauhon kirkonkylässä. Alvettulan koulurakennusta ei peruskorjata." esityksellä

"Alvettulan koulua ei lakkauteta. Koulun säilyttäminen on alueen elinvoiman ja vetovoimaisuuden näkökulmasta välttämätön. Koulun tilanteeseen palataan 2021 ja siihen asti seurataan lasten määrän kasvun tilannetta."

Ehdotusta kannatti Jussila.

Asiasta äänestettiin. Esittelijän esitys sai viisi ääntä (Kankaanmäki, Ahonen, Virtanen, Sorvari, Taavela) ja Kylliäisen ehdotus viisi ääntä (Viitanen, Heinonen, Jussila, Koivusaari, Kylliäinen). Yksi (Jokinen) äänesti tyhjää. Äänet menivät tasan, jolloin puheenjohtajan ääni ratkaisee. Päätökseksi tuli esittelijän esitys.

Päätös: Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti käsittelyn aikana tulleen muutoksin esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen palveluverkon. Muutokset on tehty pöytäkirjan liitteeseen.

- - - -

KH 26.3.2018 § 150

Oheismateriaali:

- Lapsivaikutusten arviointi sivistys- ja hyvinvointitoimialaa ja lukiokoulutusta koskevasta palveluverkosta
- Lukiovaihtoehtojen käyttökustannusten arviointia

Liite:

- Sivistys- ja hyvinvointitoimialaa ja lukiokoulutusta koskeva palveluverkko
- Eriävä mielipide /Einiö, Ranjith Kumar, Olkinuora, Aaltonen

Isosuoehdotus: Kaupunginhallitus päättää hyväksyä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksen palveluverkoksi seuraavin muutoksin:

Keskustan yläkoulu- ja lukioratkaisussa edetään vaihtoehtoon kaksi pohjalta. Kaurialan koululle rakennetaan uudisrakennus purettavan Kaurialan koulun paikalle.

Lyseon koulu siirtyy pysyvästi Verkatehtaalalle.

Kaurialan lukio ja Lyseon lukio jatkavat nykyisissä tiloissa.

Perusteluna ovat huomattavasti edullisemmat kokonaiskustannukset sekä Nuorisovaltuuston, opiskelijakuntien ja oppilaskuntien kannanotot. Ratkaisu myös tukee kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta.

Päätöksen jälkeen aloitetaan välittömästi neuvottelut Koulutuskuntayhtymä Tavastian Jaakonkadulla sijaitsevan koulukiinteistön (nykyinen Vanajaveden opiston tila) hankkimiseksi Hämeenlinnan kaupungille. Tämä tukisi Koulutuskuntayhtymä Tavastian taloudellista tilannetta ja mahdollistaisi Vanajaveden opiston siirtämisen Hattelmalantien kampukselle.

Isosuo muutettu ehdotus: Kaupunginhallitus päättää hyväksyä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksen palveluverkoksi seuraavin muutoksin:

Keskustan yläkoulu- ja lukioratkaisussa edetään vaihtoehdon kaksi pohjalta. Kaurialan koululle rakennetaan uudisrakennus purettavan Kaurialan koulun paikalle.

Lyseon koulu siirtyy pysyvästi Verkatehtaalalle.

Kaurialan lukio ja Lyseon lukio jatkavat nykyisissä tiloissa. Samalla kaupunginhallitus ehdottaa koulutuskuntayhtymä Tavastialle, että se tekee edellä mainitun mukaisen päätöksen lukioverkon osalta.

Perusteluna ovat huomattavasti edullisemmat kokonaiskustannukset sekä nuorisovaltuuston, opiskelijakuntien ja oppilaskuntien kannanotot. Ratkaisu myös tukee kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta.

Päätöksen jälkeen aloitetaan välittömästi neuvottelut Koulutuskuntayhtymä Tavastian Jaakonkadulla sijaitsevan koulukiinteistön (nykyinen Vanajaveden opiston tila) hankkimiseksi Hämeenlinnan kaupungille. Tämä tukisi Koulutuskuntayhtymä Tavastian taloudellista tilannetta ja mahdollistaisi Vanajaveden opiston siirtämisen Hattelmalantien kampukselle.

Käsittely:

Kaupunginhallitus päätti käsitellä asian osakokonaisuuksittain seuraavasti:

1. Palveluverkon tausta ja tavoitteet

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

2. Palveluverkkotarkastelun näkökulmat

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

3. Vaikutusten arvioinnit

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

4. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkko ja lukiokoulutus, läntinen kantakaupunki

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

5. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkko ja lukiokoulutus, keskusta

Käsittelyn aluksi Helena Lehtonen (koulutuskuntayhtymä Tavastian hallituksen puheenjohtaja), Sari Myllykangas (koulutuskuntayhtymä Tavastian yhtymäkokouksen jäsen) ja Teija Arvidsson (puoliso Verkatehdas Oy:n hallituksen jäsen) totesivat olevansa asiassa esteellisiä (yhteisöjäävit) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Anni Puntila saapui kokoukseen Helena Lehkosen varajäsenenä.

Käsittelyn kuluessa Prabhakaran Ranjith Kumar ehdotti Mika Einiön kannattamana, että päätösehdotusta ei hyväksytä, vaan pitäydytään sivistys- ja hyvinvointilautakunnan 14.3.2018 § 22 päätöksessä. Täten kaupunginhallituksen päätös on, että kaupunginhallitus päättää hyväksyä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätöksen sellaisenaan. Näin turvataan terveet ja turvalliset tilat lukiolaisille ja Lyseon lukion sisäilmaongelmista kärsivät oppilaiden ja opettajien olisi mahdollista siirtyä Tavastian G-rakennukseen 1.8.2018 alkaen.

Koska oli tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, oli asiasta äänestettävä. Hyväksyttiin yksimielisesti äänestystavaksi kättennostoäänestys. Suoritetussa äänestyksessä Ranjith Kumarin ehdotusta kannatti viisi jäsentä (Aaltonen, Einiö, Leinikka, Olkinuora, Ranjith Kumar) ja esittelijän ehdotusta kuusi jäsentä (Kallioinen, Ojansuu-Kaunisto, Puntila, Ranne, Rautio, Tuomi). Kaupunginhallitus hyväksyi äänin 6-5 esittelijän ehdotuksen.

Prabhakaran Ranjith Kumar, Mika Einiö, Satu Aaltonen ja Piia Olkinuora jättivät asiasta pöytäkirjan liitteenä olevan eriävän mielipiteen.

6. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkko ja lukiokoulutus, itäinen kantakaupunki

Käsittelyn aluksi Helena Lehkonen totesi olevansa asiassa esteellinen (intressijäävi; läheinen työskentelee Ortelan koulussa) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Anni Puntila otti Helena Lehkosen paikan kokouksessa.

Käsittelyn kuluessa Lulu Ranne ehdotti Piia Olkinuoran kannattamana, että Ortelan koulu jatkaa toimintaansa. Koulurakennuksia pidetään yllä ja korjataan maltillisesti tarpeen mukaan.

Koska oli tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, oli asiasta äänestettävä. Hyväksyttiin yksimielisesti äänestystavaksi kättennostoäänestys. Suoritetussa äänestyksessä Ranteen ehdotusta kannatti kuusi jäsentä (Aaltonen, Einiö, Ojansuu-Kaunisto, Olkinuora, Ranjith Kumar, Ranne) ja esittelijän ehdotusta viisi jäsentä (Kallioinen, Leinikka, Puntila, Rautio, Tuomi). Kaupunginhallitus hyväksyi äänin 6-5 Ranteen ehdotuksen.

7. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkko ja lukiokoulutus, pitäjät

Käsittelyn kuluessa Antti Leinikka ehdotti Ojansuu-Kauniston kannattamana, että kaupunginhallitus päättää, että Alvettulan koulu ja päiväkotijatkavat ainakin niin kauan kuin nyt päätettävän kouluverkko-ohjelman investointien toteutus tulee kestäämään.

Käsittelyn kuluessa Lulu Ranne ehdotti Piia Olkinuoran ja Ranjith Kumarin kannattamana, että kaupunginhallitus päättää, että Alvettulan päiväkotijatkavat toimintaansa. Lasten määrän kehitystä seurataan.
Alvettulan koulu jatkaa toimintaansa. Lasten määrän kehitystä seurataan.

Koska oli tehty esittelijän päätösehdotuksesta kaksi poikkeavaa kannatettua ehdotusta, oli asiasta äänestettävä. Hyväksyttiin yksimielisesti äänestystavaksi kättennostoäänestys.

Äänestyksessä ensin vastakkain asetettiin Leinikan ja Ranteen muutosehdotukset. Suoritetussa äänestyksessä Leinikan ehdotusta kannatti kaksi jäsentä (Leinikka, Ojansuu-Kaunisto) ja Ranteen ehdotusta yhdeksän jäsentä (Aaltonen, Einiö, Kallioinen, Lehtonen, Ranne, Olkinuora, Ranjith Kumar, Rautio, Tuomi). Äänestyksen voitti Ranteen ehdotus äänin 9-2.

Äänestyksessä seuraavasti asetettiin vastakkain Ranteen ja esittelijän ehdotukset. Suoritetussa äänestyksessä Ranteen ehdotusta kannatti seitsemän jäsentä (Aaltonen, Einiö, Leinikka, Ojansuu-Kaunisto, Olkinuora, Ranne, Ranjith Kumar) ja esittelijän ehdotusta neljä jäsentä (Kallioinen, Lehtonen, Rautio, Tuomi). Kaupunginhallitus hyväksyi äänin 7-4 Ranteen ehdotuksen.

8. Kulttuuripalvelut ja kirjasto

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

9. Palveluverkkopäätöksen toimeenpano.

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Päätös: Kaupunginhallitus päätti hyväksyä esittelijän muutetun ehdotuksen käsittelyssä kohdissa 6. ja 7. tulleen muutoksin.

Merkittiin, että asian käsittelyn jälkeen pidettiin tauko klo 16.51-16.57.

Muutoksenhaku: Liite 1.

Lisätietoja antavat sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko, p. 03 621 4661, varhaiskasvatusjohtaja Elina Oja, p. 03 621 2053 ja opetustoimenjohtaja Mika Mäkelä, p. 03 621 2741.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan ja lukiokoulutuksen palveluverkko

Sisällysluettelo

1.	Palveluverkkoselvityksen tausta ja tavoitteet	2
2.	Palveluverkkotarkastelun näkökulmat	3
2.1.	Väestökehitys ja kasvusuunnat	3
2.2.	Taloudelliset vaikutukset ja suhde investointiohjelmaan	5
2.3.	Saavutettavuus ja liikenne.....	6
2.4.	Pedagogiset perusteet ja palvelupolku	7
2.5.	Asukas- ja asiakaspalautteet ja kannanotot	7
3.	Vaikutusten arvioinnit	8
3.1.	Lapsivaikutusten arviointi - lasten ja nuorten näkökulma	8
3.2.	Elinkeinovaikutusten arviointi	8
3.3.	Henkilöstövaikutusten arviointi.....	9
4.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkko ja lukiokoulutus	10
4.1.	Läntinen kantakaupunki	10
4.1.1.	Perusopetus.....	10
4.1.2.	Varhaiskasvatus	11
4.2.	Keskusta.....	12
4.2.1.	Perusopetus/alakoulut	12
4.2.2.	Varhaiskasvatus	14
4.2.3.	Perusopetus/yläkoulut ja lukiokoulutus.....	15
4.3.	Itäinen kantakaupunki	19
4.3.1.	Perusopetus.....	19
4.3.2.	Varhaiskasvatus	21
4.4.	Pitäjät.....	23
4.4.1.	Hauho	24
4.4.2.	Lammi	26
4.4.3.	Tuulos	26
4.4.4.	Renko.....	26
4.4.5.	Kalvola.....	26
4.5.	Kulttuuripalvelut ja kirjasto	27
4.5.1.	Kirjasto.....	27
4.5.2.	Kulttuuripalvelut.....	27
4.6.	Liikuntapalvelut	28
5.	Palveluverkkopäätöksen toimeenpano	28

1. Palveluverkkoselvityksen tausta ja tavoitteet

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkkotarkastelu alkoi syksyllä 2017. Sen juuret ovat kuitenkin paljon kauempana. Hämeenlinnan koulut ja päiväkodit ovat monelta osin huonossa kunnossa ja kaipaavat päätöksiä peruskorjauksista tai uudisrakennuksista. Tällä hetkellä n. 1500 perusopetuksen oppilasta käy päivittäin koulua väistötiloissa. Varhaiskasvatuksessa olevista lapsista n. 200 on väistötiloissa.

Viime vuosina on tehty monia tärkeitä päätöksiä palveluverkon parantamiseksi. Esimerkkeinä mm. pitäjät, joissa kuntaliitoksen myötä tulneiden ”porkkanarahojen” jäljiltä palveluverkko on varsin hyvässä kunnossa. Sekä läntinen kantakaupunki, jossa uusi Liivuaoren päiväkotiki ja parhaillaan peruskorjattava Jukolan koulu muodostavat yhdessä toimivan kokonaisuuden ja jossa Nummen yhtenäiskoulu saa uudet, modernit tilat elokuussa 2018 avattavasta Nummikeskuksesta.

Hämeenlinnasta on kuitenkin puuttunut yli toimialarajojen tilannetta tarkasteleva palveluverkkoselvitys sekä sen pohjalta tehty pitkän aikavälin investointiohjelma. Aiempi hallintomalli, jossa palveluverkosta vastasivat tilaajalautakunnat ohjasi vastuualuekohtaiseen tarkasteluun. 1.6.2018 aloittaneessa toimintamallissa palveluverkosta vastaa viranhaltijana apulaiskaupunginjohtaja ja siitä päättää kaupunginhallitus. Investoinneista päättää edelleen kaupunginvaltuusto talousarvion yhteydessä.

Kaupungin palveluverkosta päätettäessä on tarpeen huomioida uusien maakuntien valmistelutyö. Uuteen maakuntaan ovat kaupungilta siirtymässä sosiaali- ja terveysterveyst, pelastuslaitos, ympäristöterveydenhuolto sekä osa yleisestä hallinnosta. Maakunta tulee vuokraamaan siirtyvien palvelujen käytössä olevat tilat kolmen vuoden ajaksi. Siitä eteenpäin maakunta päättää omasta palveluverkostaan. Sosiaali- ja terveysterveystoimialan kanssa on yhdessä arvioitu lasten ja nuorten sosiaali- ja terveysterveystpalvelujen sijoittumista myös osana sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkkoa.

Vuoden 2018 talousarviosta päätettäessä kaupunginvaltuusto päätti, että lukiokoulutuksen tiloja koskeva investointipäätös on ehdollinen kunnes palveluverkkopäätös on tehty. Sama kirjaus koski myös lukiokoulutuksen sijaintipäätökseen liittyviä keskustan yläkouluja. Lukiokoulutuksen sijainti sekä tulevaisuus joko yhtenä Tavastian lukiona tai nykyisissä Kaurialan lukiona ja Lyseon lukiona onkin noussut yhdeksi palveluverkkotarkastelun isoista kysymyksistä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti valmistelun tavoitteista, periaatteista ja valmistelussa huomioitavista asioista 29.11.2017.

Toimialan palveluverkkoselvityksen tavoitteet ovat:

1. Kokonaiskäsitys Hämeenlinnan kaupungin palveluverkosta ja sen kehittämistarpeista
2. Valmistautuminen maakunnan palveluverkon suunnitteluun
3. Päätös pitkän aikavälin investointisuunnittelun pohjaksi
4. Lukio/yläkoulu-päätöksen kustannusarvion tarkentaminen ja siihen liittyvä harkinta.

2. Palveluverkkotarkastelun näkökulmat

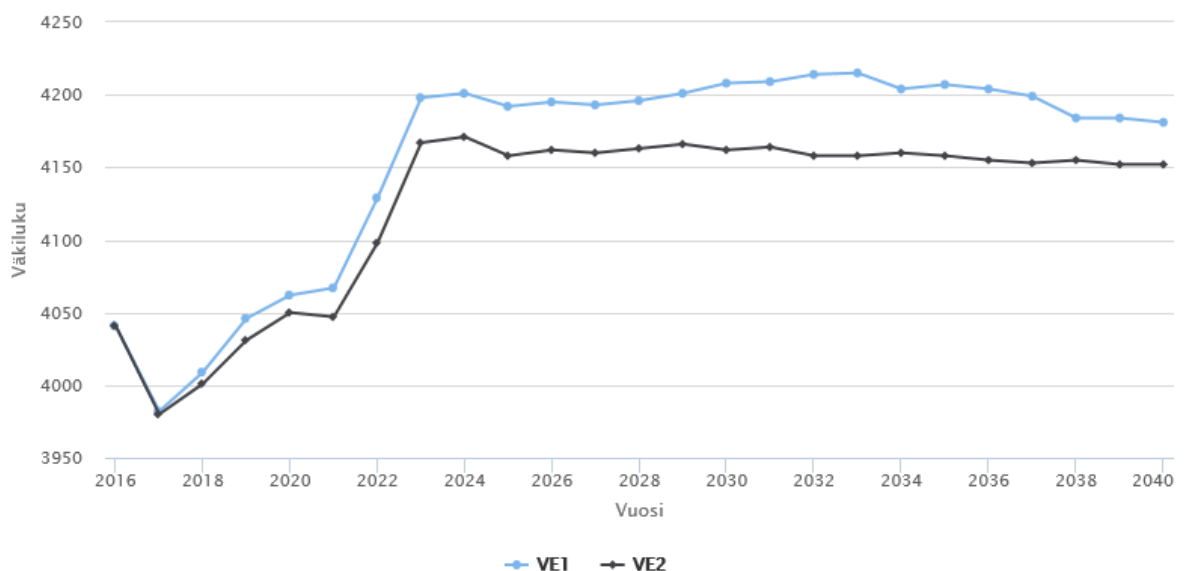
2.1. Väestökehitys ja kasvusuunnat

Palveluverkkovalmistelu alkoi tarkastelemalla kaupungin väestön kasvua, lasten ja nuorten määrän kehitystä ja kaupungin kasvusuuntia. Kaupunkirakenteen toimiala yhdessä strategiyksikön kanssa päivitti väestöennusteen tilastoalueittain. Kasvuskenaarioita tehtiin kaksi ns. normaalin kehityksen ja hitaan kehityksen skenaariot.

Vaikka Hämeenlinnan väestökehitys on viime vuosina ollut negatiivinen, on kaupungin väestöennuste molemmissa skenaarioissa positiivinen. Ennusteen mukaan vuosina 2022- 2024 väestön määrä ylittäisi 70 000:n rajan.

Keskusta kasvaa alueista nopeimmin, hitaankin skenaarion mukaan keskusta-alueella on noin 1500 asukasta nykyistä enemmän vuonna 2025. Positiivinen ennuste perustuu uudisrakentamiseen ja väestön elinajanodotteen kasvuun.

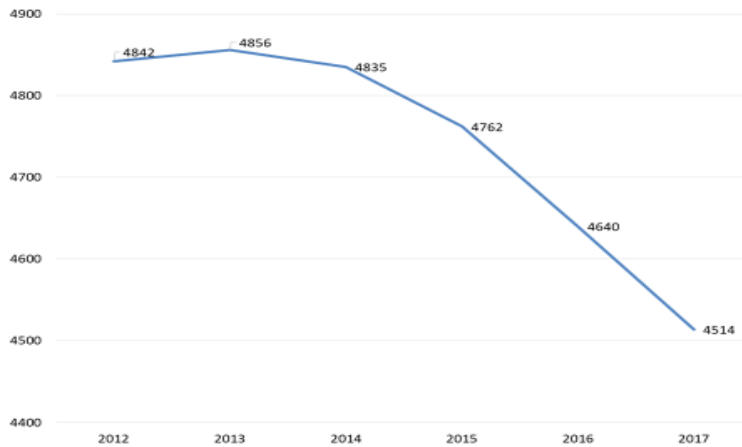
Lasten ja nuorten määrän odotetaan kasvavan maltillisesti. Alla olevissa kuvissa on kuvattu ensin päivähoitoikäisten määrän kehitystä, toisena alakoululaisten määrän kehitystä ja kolmantena yläkoululaisten määrän kehitystä eri skenaarioiden mukaan v. 2016-2040 (VE1= normaali kasvu, VE2= hidas kasvu).

Tarkemmat tarkastelut paljastavat eroja tilastoalueiden sisällä. Ala- ja yläkoululaisten määrässä ennustetaan kasvua erityisesti keskustassa, tosin kokonaismäärät ovat paljon pienemmät kuin esim. itäisessä ja läntisessä kantakaupungissa. Hauholla, Lammilla ja Rengossa alakouluikäisten määrä näyttäisi laskevan. Asuinalueiden elinkaaren vaiheet ovat aiempina vuosina näkyneet selvästi päiväkotij- ja koulupalvelujen kysynnän vaihteluna, tämä kehitys todennäköisesti jatkuu.

Pienten (0-6 vuotiaiden) lasten määrä on Hämeenlinnassa muutamassa vuodessa laskenut selvästi. Toisaalta varhaiskasvatuspalveluissa on tällä hetkellä vain n. 67% 0-6 vuotiaista. Talouden nousukauden myötä varhaiskasvatuspalvelujen kysynnän odotetaan kasvavan. Kasvua voivat tuoda myös valtion päätökset varhaiskasvatuksen maksualennuksista sekä mahdollinen maksuton varhaiskasvatus viisivuotiaille.

0-6 vuotiaat Hämeenlinnassa v. 2012-2017

Palveluverkkotarkastelussa on arvioitu palvelujen merkitystä myös elinvoiman kannalta. Päiväkodin tai koulun rakentaminen tai toisaalta lakkauttaminen vaikuttaa alueen houkuttelevuuteen sekä tontti- ja asuntomyyntiin. Kaupungin kasvua voidaan vauhdittaa oikeilla palveluverkkopäätöksillä.

2.2. Taloudelliset vaikutukset ja suhde investointiohjelmaan

Lautakunnan (29.11.2017) päättämässä valmistelun periaatteissa todetaan, että vaihtoehtoisia tilaratkaisuja tarkasteltaessa kiinnitetään erityistä huomiota rakentamis-, peruskorjaus-, purku- ja käyttökustannuksiin sekä huomioidaan tonttien jatkojalostamismahdollisuudet.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala vuokraa tilat kaupungin tilapalveluilta. Tilapalvelut hallinnoivat tiloja ja huolehtivat tilojen kunnosta talousarvionsa ja investointiohjelman puitteissa. Valmistelussa tilapalvelut ovat arvioineet suuntaa antavasti tilojen peruskorjausastetta ja peruskorjauskustannuksia. Moniin vanhoihin kiinteistöihin on tehty korjauksia, joiden avulla niiden käyttöikä on voitu jatkaa useita vuosia. Vanhan päiväkodin- tai koulukiinteistön peruskorjaus rakennusluvan edellyttämällä tavalla on kuitenkin taloudellisesti järkevää vain mikäli arvioidaan, että toiminta jatkuu kiinteistössä vähintään seuraavat 15-20 vuotta. Lähes kaikki tarkastelussa olleet kohteet vaativat laajaa (yli 70%:n) peruskorjausta.

Arvion mukaan sivistys ja hyvinvointitoimialan palveluverkon kuntoon laittaminen peruskorjausten ja uudisrakentamisen kautta vaatii kaupungilta n. 60-100 miljoonan euron investointeja. Jokainen rakennukseen investoitu miljoona aiheuttaa kaupungille käyttötalouden lisäkuluja poistojen muodossa noin 30 000 euroa vuodessa uudisrakennuksen osalta (poisto aika 30 vuotta) ja n. 50 000 euroa vuodessa peruskorjauskohteiden osalta (poisto aika 20 vuotta). Näin esim. 10 milj. euron investointi aiheuttaa käyttötalouteen lisäkuluja 300 000 – 500 000 euroa vuodessa pelkästään kasvavien poistojen kautta. Toinen huomioitava asia on, että teemme investointeja käytännössä velkarahalla. Korkokustannus tämän hetken korkotasolla ei ole merkittävä, mutta jos kokonaiskorkotaso nousee 1,5% tuntumaan, aiheuttaa 10 milj. euron velkainvestointi käyttötalouteen korkokustannuksia 150 000 euroa. Uusinvestoinnit aiheuttavat käyttötalouteen edellisen lisäksi myös lisää ylläpitokustannuksia, jos vanhoista tiloista ei päästä eroon. Karkeasti voidaan sanoa, että jokainen 1000 neliötä koulutilaa (pinta-ala) aiheuttaa ylläpitokustannuksia 70 000 euroa vuodessa. Vastaavasti jokainen 1000 neliötä päiväkotitilaa aiheuttaa ylläpitokustannuksia 95 000 euroa vuodessa.

Uudisrakentamisen kustannustehokkuuteen voidaan vaikuttaa merkittävästi hankkeen suunnitteluvaiheessa. Peruskorjauksissa ei uudisrakentamista vastaavaa prosessiudistushyötyä yleensä saada aikaiseksi.

Kaupunginvaltuuston (13.11.2017) päättämään vuoden 2018 talousarvioon on kirjattu, että investointikohteiden suunnittelussa on erityisesti huomioitava kustannustehokkuus. Investointien osalta noudatetaan periaatetta, jonka mukaan kaupunkikonsernin palveluihin liittyvät tilat rakennetaan perustasoisiksi ja tilaratkaisut ovat yksinkertaisia. Rakennusten ei tarvitse olla yksilöllisiä, vaan niiden tulee olla turvallisia vakioratkaisuja. Investointeja suunniteltaessa panostetaan kustannusarvioiden laadintaan ja selvitetään edullisimmat toteutusvaihtoehdot sekä lasketaan ennakolta tulevat vuosittaiset käyttötalouden lisäkustannukset (poistot, rahoituskulut ja ylläpitokustannukset, sekä mahdollisesti tyhjiilleen jäävien tilojen kustannukset). Kohteiden kalustaminen toteutetaan perustasoisena.

Osana palveluverkkovalmistelua kaupunkirakenteen toimialalla arvioitiin myös joidenkin tonttien jatkohyödyntämismahdollisuuksia. Arvio tehtiin sijainnin, tontilla sijaitsevien rakennusten ja kaavallisen tarkastelun näkökulmasta. Tavoitteena oli saada kiinteistöihin ja tontteihin kiinnittyvistä kustannuksista ja tulomahdollisuuksista mahdollisimman realistinen kokonaiskuva.

Palveluverkkopäätöksen perusteella valmistellaan pitkän aikavälin investointiohjelma, jossa arvioidaan koko ohjelman toteuttamisen kustannusvaikutusta kaupungin taloudelle. Investoinneista päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä kaupungin taloustilanteen mukaan.

2.3. Saavutettavuus ja liikenne

Palvelujen saavutettavuus ja liikenneturvallisuus ovat tärkeitä asioita kun suunnitellaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluja. Palvelun käyttäjien ikähaarukka (0-19v.) asettaa liikennetarkastelulle monia kysymyksiä.

Varhaiskasvatus ja esiopetus (0-6v.) ovat lähipalveluja ja niiden tulisi olla saavutettavissa myös ilman omaa autoa. Toisaalta monet huoltajat arvostavat päiväkodin sijaintia hyvien liikenneyhteyksien ja mahdollisuuksien mukaan oman työmatkan varrella. Päiväkotien sijainnissa on huomioitava saattoliikenteen järjestäminen. Erityispalvelut kuten ympärivuorokautista vuorohoitoa tarjoava päiväkotito on saavutettavuuden kannalta mielekästä sijoittaa keskusta-alueelle.

Perusopetus on myös lähipalvelua. Perusopetuslain 32 § määrittelee koulumatkoihin liittyvistä kuljetuksista. Hämeenlinnassa 1.-2. vuosiluokkien oppilailla on oikeus koulukuljetukseen, mikäli koulumatka ylittää 3 km ja 3.-9. vuosiluokilla, mikäli koulumatka ylittää 5km. Koulumatka on osa lapsen luonnollista liikkumista ja tavoitteena on, että mahdollisimman moni voisi kulkea kouluun itsenäisesti. Toisaalta varsinkin pienimpien koululaisten osalta on kyse myös saattoliikenteen järjestämisestä. Yläkoululaisista merkittävä osa kulkee koulumatkan mopolla tai mopoautolla, joten pohdittavaksi tulee myös pysäköinti.

Lukiokoulutuksen sijaintia pohdittaessa liikennekysymykset liittyvät liikennevirtoihin, joukkoliikenteeseen ja pysäköintiin.

Valmistelun periaatteiden mukaan koulujen ja päiväkotien tulee olla helposti saavutettavissa myös kävellen ja pyöräillen, lisäksi liikennetarkastelujen ja joukkoliikenneyhteyksien tulee olla toimivia. Varhaiskasvatuksen palveluverkon muodostavat keskeisten liikenneväylien läheisyydessä sijaitsevat suuret päiväkodit ja niitä täydentävät pienemmät yksiköt.

Osana valmistelua kaupunkirakenteessa tehtiin alustavaa arviointia eri vaihtoehtojen vaikutuksista liikenteeseen ja pysäköintiin.

2.4. Pedagogiset perusteet ja palvelupolku

Varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma asettavat tiloille monia tavoitteita. Tilojen tulisi olla avoimia, monipuolisia ja muuntuvia oppimisympäristöjä perinteisten luokkahuoneiden sijaan. Kirjastopalvelut, taide- ja luontokeskukset, liikuntapalvelut ja museot ovat tärkeä osa oppimisympäristöä. Tilojen suunnittelussa tulee huomioida ergonomia, esteettisyys, ekologisuus, esteettömyys, akustiset olosuhteet, valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys ja siisteys.

Valmistelun periaatteiden mukaan tilat ja palvelut perustuvat avoimuuteen, yhteisöllisyyteen ja muunneltavuuteen. Laadukas toiminta voi sijoittua erilaisiin tilavaihtoehtoihin. Palveluverkossa huomioidaan lapsen ja nuoren kasvun ja oppimisen polku varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetuksen päättämiseen asti sekä siihen kuuluvat siirtymävaiheet. Lisäksi tavoitellaan ratkaisuja, joissa joko samassa rakennuksessa tai lähellä toisiaan on tarjolla useita lapsiperheiden käyttämiä palveluja (opetuspalvelut, oppilashuollon palvelut, varhaiskasvatus, nuorisopalvelut, kulttuuri- tai liikuntapalvelut, kirjaston palvelut, aamu- ja iltapäivätoiminta, kerhotoiminta, sote-palvelut).

Perusopetuksessa tavoitteena ovat joko alakoulun ja päiväkodin sijoittuminen toistensa välittömään läheisyyteen tai yhtenäiskoulut (1-9 vuosiluokat). Varhaiskasvatuksen palveluverkko koostuu kaupungin omista päiväkodeista, yksityisistä päiväkodeista ja perhepäivähoidosta. Valmistelussa huomioidaan eri palvelumuotojen erityispiirteet esim. vuoroahoito, laajennetut aukioloajat, perhepäivähoito, avoin päiväkotitoiminta, metsäeskarit.

Lähiliikuntapaikat keskitetään pääsääntöisesti koulujen ja päiväkotien yhteyteen huomioiden tasainen sijoittuminen eri puolille kaupunkia. Koulujen ja päiväkotien liikuntasaleja rakennettaessa otetaan huomioon ilta- ja viikonloppukäyttö.

2.5. Asukas- ja asiakaspalautteet ja kannanotot

Palveluverkkoselvityksen vaihtoehtojen julkistamisen jälkeen avattiin aiheesta avoin keskustelu. Vaihtoehdot julkaistiin 25.1.2018 kaupungin verkkosivuilla, lähetettiin vanhempainyhdistyksille ja muille kumppaneille ja toivottiin, että keskustelussa pohdittaisiin myös uusia vaihtoehtoja. Kannanottoja ja palautteita saatiin runsaasti.

Eniten palautteita ja kannanottoja saatiin Ortelan koulun, Myllymäen koulun, Miemalan koulun, Alvettulan koulun ja päiväkodin sekä Sairion päiväkodin säilyttämisen puolesta sekä sen puolesta, että Kaurialan lukio ja Lyseon lukio jatkavat nykyisillä paikoillaan.

Koulutuskuntayhtymä Tavastian lausunnossa otettiin kantaa lukiokoulutuksen sijoittamiseksi Tavastian kampukselle Hattelmalantielle. Samaa mieltä olivat myös lukioiden rehtorit. Lukioiden henkilöstön kanta vaihteli.

Nuorisovaltuuston lausunnossa otettiin kantaa lukioiden säilymiseksi nykyisillä paikoillaan. Samaa mieltä olivat myös Kaurialan lukion ja Lyseon lukion opiskelijakunnat, Kaurialan koulun ja Lyseon koulun oppilaskunnat sekä Lukiolaisten liitto.

Uusina selvitettävänä vaihtoehtoina keskustelussa nousivat esiin nykyistä isomman päiväkodin rakentaminen Siirin alueelle, Ortelan koulun ja Katuman päiväkodin yhdistäminen, Ruununmyllyn koulun koko kivirakennuksen korvaaminen uudisrakennuksella sekä lukiovaihtoehto, jonka mukaan Kaurialan lukio jatkaisi nykyisessä kiinteistössä ja Lyseon lukio sijoitettaisiin Hattelmalantielle G-rakennukseen.

3. Vaikutusten arvioinnit

3.1. Lapsivaikutusten arviointi - lasten ja nuorten näkökulma

Hämeenlinnan kaupunki on ensimmäinen kaupunki Suomessa, joka on saanut Unicefin lapsiystävällinen kunta- tunnustuksen. Tärkeä osa lapsiystävällistä toimintatapaa on kuulla lapsia ja nuoria heitä itseään koskeissa asioissa.

Lapsivaikutusten arviointi toteutettiin kolmessa ryhmässä lasten ja nuorten iän mukaan.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta hyödynnettiin varhaiskasvatussuunnitelmaprosessin yhteydessä v. 2017 kerättyä mittavaa materiaalia, jossa on selvitetty lasten näkemyksiä unelmien päiväkodista sekä v. 2016 tehtyä asiakaskyselyä, johon lapsi on vastannut huoltajan avustamana (397 lapsen vastaus mukana). Jälkimmäisestä poimittiin mukaan kysymykset mitkä asiat päiväkodissa ovat mukavia, ja mitkä asiat päiväkodissa ovat kurjia.

Alakoululaisten osalta valittiin kohderyhmäksi ne koulut, joihin valmistelumateriaalissa kohdistuu pohdintaa tulevaisuudesta, sekä ikäluokaksi 5. luokkalaiset. Miemalan, Ortelan, Myllymäen ja Alvettulan koulun 5.luokkien oppilaiden kuuleminen toteutettiin ryhmätyöskentelyn keinoin.

Yläkoulu- ja lukioverkkoon liittyvistä ratkaisuvaihtoehtoista (hyödyt ja haitat) lähetettiin webropol-kysely Lyseon ja Kaurialan koulujen oppilaille sekä Lyseon ja Kaurialan lukiodien opiskelijoille. Lisäksi Lyseon ja Kaurialan yläkouluihin liittyvistä ratkaisuvaihtoehtoista (hyödyt ja haitat) toteutettiin webropol-kysely Kirkonkulman, Miemalan, Myllymäen, Ortelan, Rengon, Seminaarin ja Vuorentaan 5. ja 6. luokkalaisille. Webropol-kyselyissä kyselylinkki lähetettiin Wilma-järjestelmän kautta henkilökohtaisesti nuorille.

Huoltajia tiedotettiin arvioinnista. Kooste arvioinnin tuloksista on pykälän oheismateriaalissa.

3.2. Elinkeinovaikutusten arviointi

Elinkeinovaikutusten arvioinnin suoritti ELPO:n eli elinkeinopoliittisen neuvottelukunnan edustajat. Materiaalina heillä oli verkkosivulla julkaistut materiaalit ja tarkentavat keskustelut viranhaltijoiden kanssa. Elinkeinovaikutusten arvioinnista saatiin seuraava lausunto.

”Palveluverkkoselvityksessä on huolella inventoitu kaupungin nykyiset tilat, niiden kunto ja mahdolliset peruskorjaus- ja rakennustarpeet. Selvityksessä korostuu, että Hämeenlinnassa on iso korjausvelka. Tulevia tilaratkaisuja tarkasteltaessa on kiinnitettävä huomiota rakentamis-, peruskorjaus-, purku- ja käyttökustannuksiin, tilojen terveellisyyteen sekä huomioitava tilojen ja tonttien muunneltavuus ja jatkojalostamismahdollisuudet. Oikein toteutettuna tämä tarjoaa runsaasti työtilaisuuksia seudun rakennusalan yrityksille ja työntekijöille.

Selvityksessä kiinteistöjä tarkastellaan irrallisina muusta kaupunkirakenteesta ja vain nykyisessä käyttötarkoituksessa. Samalla olisi syytä miettiä, mitä muuta kiinteistöissä voisi olla nyt tai tulevaisuudessa. Ylipäättään olisi syytä pohtia, paljonko seiniä jatkossa tarvitaan, kun/jos opetus tapahtuukin jossain muualla kuin luokissa tai koulukiinteistöissä. Myös yrittäjyyskasvatuksen tarpeet tulisi tilojen suunnittelussa ottaa huomioon.

Tarkastelussa tulisi ottaa huomioon myös yksityisten kiinteistöinvestointien, kuten päiväkotien mahdollisuudet pienentää julkista tilatarvetta. Palvelusetelien käytön lisääminen tukisi tätä tavoitetta. Julkiset kiinteistöt puolestaan pitäisi uusinvestointeina suunnitella monikäyttöisiksi, jotka voidaan muuttaa tai vaikkapa myydä esim. yksityiselle toimijalle/sijoittajalle, jos käyttötarkoitus muuttuu.

Edellä mainittujen seikkojen ohella elinkeinopoliittinen neuvottelukunta painottaa erityisesti palveluverkon muutosten ja mahdollisten säästöjen vaikutusta kantakaupungin ja pitäjien elinvoimaan niin, että palveluverkkoa koskevat päätökset tukevat kaupungin strategiaa elinvoimainen asumiskaupunki.

Kaupungin vetovoimaan, kasvuun ja väestönkehitykseen voidaan vaikuttaa sijoittamalla varhaiskasvatus- ja koulupalvelut oikeisiin kohtiin kaupunkirakennetta. Palveluverkolla on syytä tavoitella ratkaisuja, joissa samassa kiinteistössä on tarjolla julkisten palvelujen ohella useita lapsiperheiden käyttämiä yksityisiä palveluja (mm. kuntosalit, leikkikoulut), jotka ovat käytettävissä tarpeen mukaisina vuorokaudenaikoina. Arjen sujuvuus on merkittävä lapsiperheitä houkutteleva vetovoimatekijä. Oikein sijoitetulla palveluverkolla sekä myös yksityisillä kaupallisilla palveluilla voitaneen vauhdittaa myös tonttimyyntiä ja väestönkasvua.

Kaurialan ja Hämeenlinnan Lyseon lukioilla on kummallakin vahva oma identiteettinsä. Lukioilla on ollut ja on merkittävä vaikutus kaupungin elinvoimalle sekä kaupunkikeskustan elävyydelle. Elinkeinopoliittinen neuvottelukunta on huolissaan lukioidemme ja ylipäätään lukiokoulutuksen vetovoimaisuudesta. Yläasteen päättävistä nuorista kilpailevat ammatillisen koulutuksen ohella monet Etelä-Suomen lukiot.

Elinkeinopoliittinen neuvottelukunta esittää, että

- lukioiden yhdistämisestä luovutaan ja yhteinen hallinto puretaan
- lukiot säilyvät nykyisillä paikoillaan entisen nimisinä
- lukiokoulutuksen järjestämislupa Hämeenlinnan lukioiden osalta on jatkossa Hämeenlinnan kaupungilla

Verkatehdas on onnistunut runsaan kymmenen vuoden aikana vakiinnuttamaan paikkansa monipuolisena kulttuurin toimijoiden, tapahtumien, yritystapahtumien, messujen ja kokousten keskittymänä, mikä on lisännyt kaupungin elinvoimaa. Tätä kehitystä on syytä jatkaa, vaikka lyhytaikaisesti tiloja olisi tyhjillään. Neuvottelukunta esittää, että perusopetuksen tilat järjestetään muualta kuin Verkatehtaalta.”

3.3. Henkilöstövaikutusten arviointi

Palveluverkkopäätöksen henkilöstövaikutukset koskevat henkilöstön fyysistä työpaikkaa ja mahdollisesti joidenkin osalta tehtäväkuva. Henkilöstön määrään päätöksellä ei ole vaikutusta.

Henkilöstölle on järjestetty kaksi kuulemistilaisuutta. Ensimmäisessä esiteltiin selvitetty vaihtoehto ja toisessa esiteltiin sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle jätetty esitys. Palveluverkkoselvitystä on lisäksi käsitelty valmistelun eri vaiheissa sivistys- ja hyvinvointitoimialan johtoryhmässä ja kaupungin johtoryhmässä, joissa molemmissa on henkilöstön edustus sekä yhteistyötoimikunnassa.

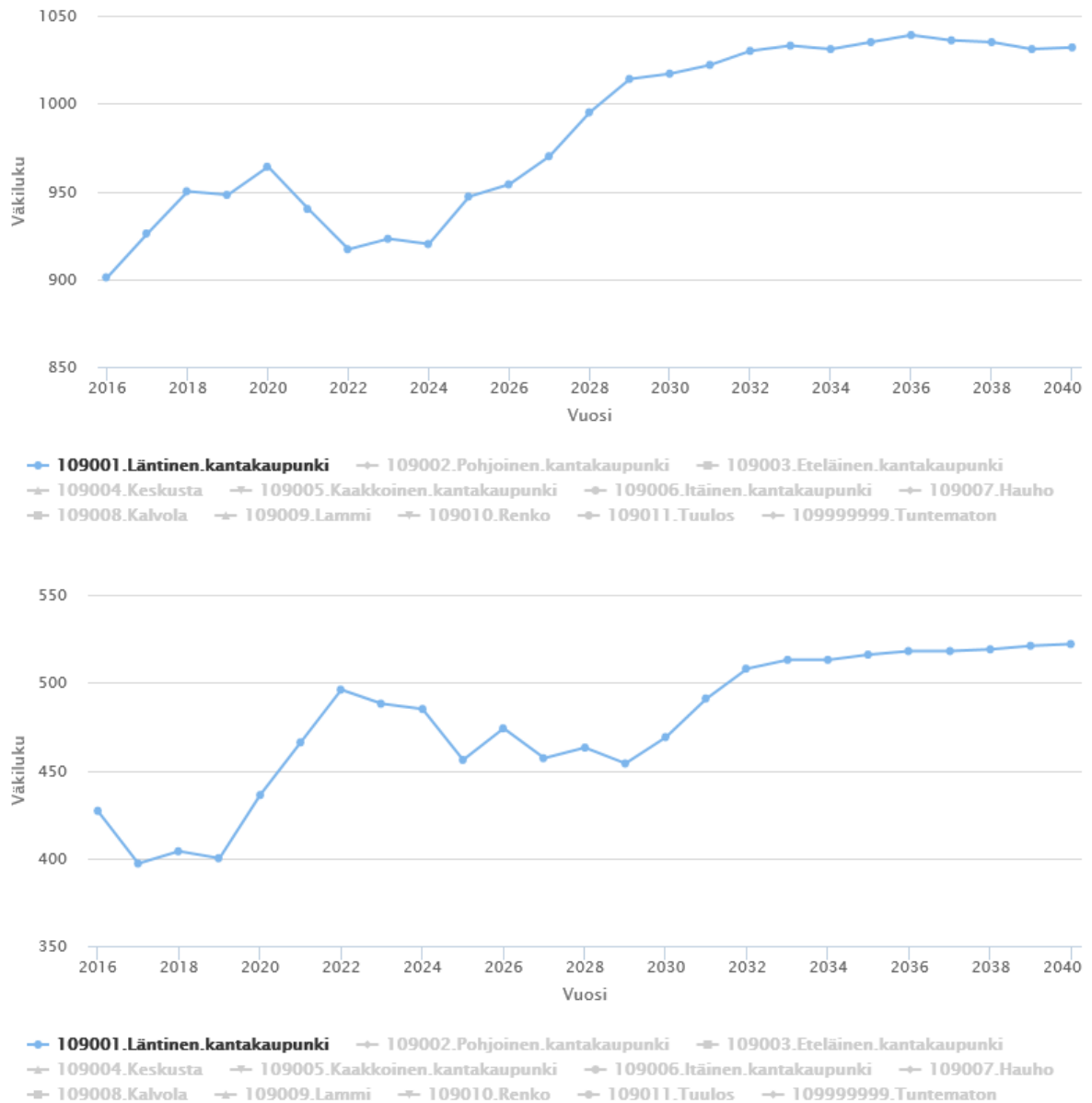
Kohdennettu henkilöstövaikutusten arviointi ja siihen liittyvä yhteistoimintamenettely toteutetaan kun on tiedossa mitä muutoksia palveluverkkopäätös aiheuttaa ja missä aikataulussa niiden arvioidaan toteutuvan.

4. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluverkko ja lukiokoulutus

4.1. Läntinen kantakaupunki

4.1.1. Perusopetus

Läntisessä kantakaupunki on yksi kaupungin kasvusuunnista. Alla on kuvattu ensin alakoululaisten ja sitten yläkoululaisten määrän odotettua kehitystä läntisessä kantakaupungissa.

Yläkoululaisten määrän kehitys väestöennusteen mukaan läntisessä kantakaupungissa

Läntisellä alueella toimii neljä perusopetusyksikköä.

Nummen yhtenäiskoululla on 843 oppilasta. Koulu toimii tällä hetkellä hajautetusti, mutta siirtyy 1.8.2018 alkaen uuteen Nummikeskukseen. Nummikeskuksessa toimivat lisäksi alueen kirjastopalvelut, nuorisopalvelut, liikuntasali, neuvola sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Ahveniston koulurakennuksesta luovutaan. Hirsimäen päiväkodin yhteydessä olevat koulutilat siirtyvät Hirsimäen päiväkodin käyttöön. Seminaarin koululta vapautuu Nummen koululaisten käytössä ollut tila.

Luolajan koululla on 136 oppilasta. Koulurakennuksessa on peruskorjaustarvetta. Nummikeskuksen suunnittelun yhteydessä ei huomioitu Luolajan koulua, joten yhdistäminen ei ole mahdollista. Ennen peruskorjauksesta päättämistä arvioidaan läntisen alueen lasten määrän kehitys ja myös uudisrakennusvaihtoehdon kustannukset. Toiminta jatkuu Luolajan koululla toistaiseksi.

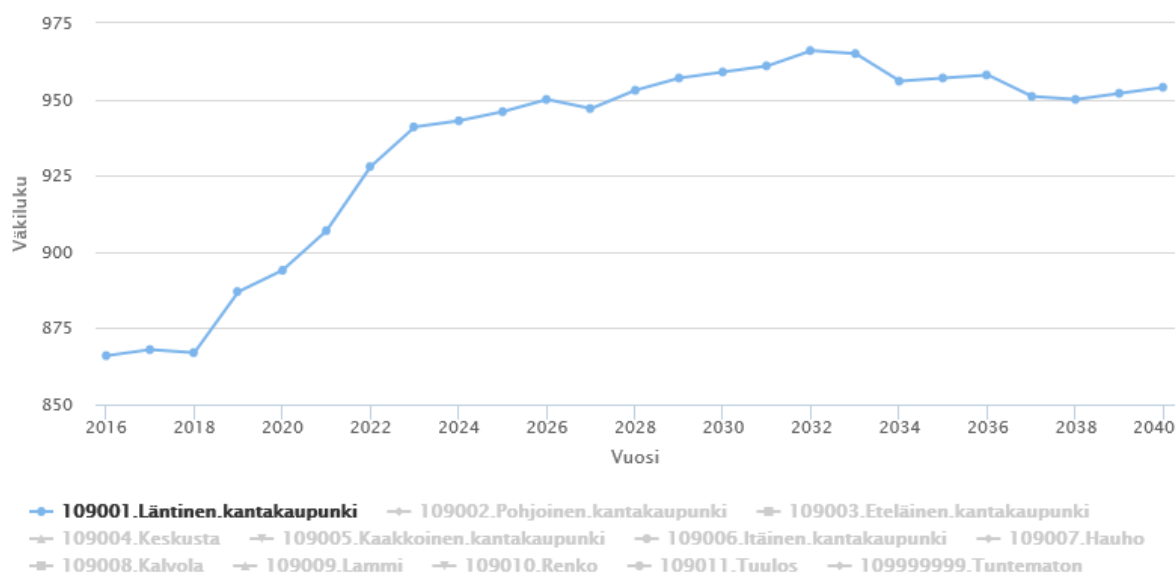
Vuorentaan koululla on 128 oppilasta. Koulurakennuksessa on peruskorjaustarvetta. Vuorentaan alue on kasvava, joten koulurakennuksen peruskorjaus on perusteltua. Vuorentaan koulun toiminta jatkuu. Koulun yhteyteen esitetään rakennettavaksi uudisrakennus Vuorentaan päiväkodille.

Jukolan koululla on 226 oppilasta. Koulurakennusten ja piha-alueen peruskorjaus valmistuu vuonna 2019. Koulun yhteydessä toimii Liivuoren päiväkoti. Jukolan koulun toiminta jatkuu.

4.1.2. Varhaiskasvatus

Läntisellä alueella asuu runsaasti lapsiperheitä. Paikkoja riittävyys on tällä hetkellä hyvä, mutta alue kasvaa edelleen.

Alla on kuvattu päivähoitoikäisten määrän kehitystä väestöennusteen mukaan.

Läntisen alueen varhaiskasvatus koostuu neljästä kaupungin omasta yksiköstä ja kolmesta palvelusetelipäiväkodista (Aallokkomeri, Touhula ja Pikku-Karamelli).

Liivuoren päiväkodissa on 241 paikkaa. Päiväkotirakennus on hyväkuntoinen ja toimii Jukolan koulun yhteydessä. Liivuoren päiväkodin toiminta jatkuu.

Hirsimäen päiväkodissa on 98 paikkaa. Päiväkotirakennuksissa on peruskorjaustarvetta. Päiväkoti on saamassa lisätilaa Nummen koulun toimintojen siirtyessä Nummikeskukseen. Tiloihin suunnitellaan myös neuvolapalveluja. Hirsimäen päiväkodin toiminta jatkuu.

Vuorentaan päiväkodissa on 56 paikkaa + 21 esiopetuspaikkaa koululla. Vuorentaan päiväkoti on toiminut entisessä Vuorentaan vanhainkodissa, josta se on v. 2018 siirretty väistötilaan entiseen Kanta-Voutilan vanhainkotiin. Tilat ovat toimivat, mutta eivät vastaa Vuorentaan alueen tarpeisiin.

Päätös: Vuorentaan päiväkodille rakennetaan uudisrakennus Vuorentaan koulun yhteyteen. Alueen asukasmäärä on kasvava. Vuorentaan päiväkoti ja koulu muodostavat yhdessä vetovoimaisen palvelukokonaisuuden läntiselle alueelle. Tontti mahdollistaa lisärakentamisen, mutta saattaa vaatia kaavamuutoksen. Vuorentaan vanhainkodin tiloista luovutaan. Kanta-Voutilan tilojen jatkokäyttö arvioidaan Vuorentaan päiväkodin siirtymisen jälkeen.

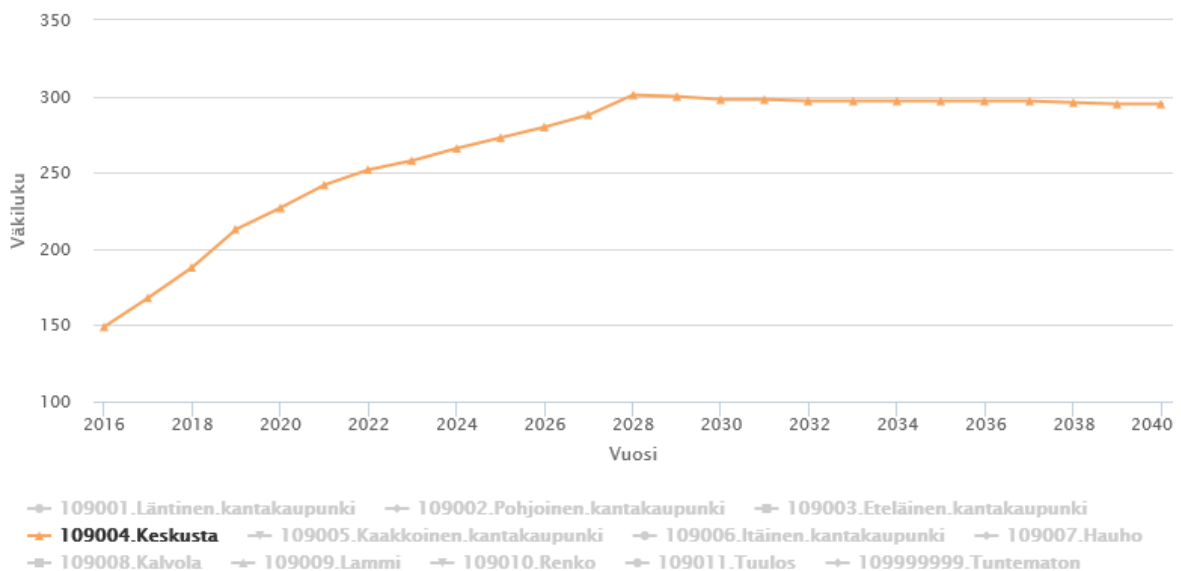
Ahveniston päiväkodissa on 90 paikkaa. Ahveniston päiväkoti on Hämeenlinnan ainoa ympärivuorokautista hoitoa antava päiväkoti. Päiväkoti on väistössä Kanta-Voutilan vanhainkodilla. Ahveniston päiväkodin rakennus on tilapalvelujen arvion mukaan erittäin huonokuntoinen, eikä toimintaa ole järkevää jatkaa niissä tiloissa. Jatkossa vuorohoitopäiväkoti sijoitetaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan linjauksen mukaan keskusta-alueelle, koska asiakkaat tulevat eri puolilta kaupunkia.

Päätös: Ahveniston päiväkodista luovutaan ja toiminnot siirretään uuteen keskusta-alueelle rakennettavaan vuorohoitopäiväkotiin. Ahveniston päiväkodin tontin omistaa Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri ja se voidaan hyödyntää muuhun käyttöön. Kanta-Voutilan tilojen jatkokäyttö arvioidaan Ahveniston päiväkodin siirtymisen jälkeen.

4.2. Keskusta

4.2.1. Perusopetus/alakoulut

Väestöennusteen mukaan kasvu on todennäköisintä kaupungin keskustassa. Alla on kuvattu alakoululaisten määrän kehitystä keskusta-alueella väestöennusteen mukaan.

Ruutukaavakeskustassa toimii Seminaarin koulu sekä Saaristen koulu, jotka palvelevat erityisopetuksen osalta myös koko seutukuntaa. Keskusta-alueen kasvuun vastaa myös Myllymäen koulu.

Seminaarin koulussa on 719 oppilasta, joista osa opiskelee Ojoisten lastentalossa. Seminaarin koulun rakennuksissa on lisäksi väistössä kesään 2018 asti osa Nummen koulun oppilaista. Seminaarin koulun tontin ja rakennukset omistaa Senaatti-kiinteistöt Oy ja niitä operoi Suomen yliopistokiinteistöt Oy. Hämeenlinnan kaupunki on vuokrannut tilat koulukäyttöön toistaiseksi. Seminaarin koulu jatkaa toimintaansa osana kaupungin kouluverkkoa.

Saaristen koulussa on 22 oppilasta. Saaristen koulu on Hämeenlinnan ainoa erityiskoulu. Koulurakennukset ja piha on peruskorjattu. Saaristen koulun toiminta jatkuu.

Myllymäen koulussa on 223 oppilasta. Koulu koostuu neljästä rakennuksesta, jotka kaikki ovat lähivuosina peruskorjauksen tarpeessa. Tilapalvelun alustavan arvion mukaan rakennusten peruskorjausaste on 84% ja peruskorjauskustannukset n. 4,8M€. Osa tiloista ei myöskään pedagogisesti vastaa nykyajan tarpeisiin.

Myllymäen alue kuuluu kasvavaan keskusta-alueeseen, jossa tarvitaan jatkossakin alakoulupalveluja. Palveluverkkoselvityksessä vaihtoehtona on esitetty uuden koulun rakentamista muualle Myllymäkeen ja Miemalan koulun yhdistämistä Myllymäen kouluun. Myllymäen koulun jatkamista perustellaan keskusta-alueen kasvulla ja hyvällä toimintakulttuurilla.

Päätös: Myllymäen koulu jatkaa toimintaansa, mutta sen tiloista ja sijaintipaikasta käynnistetään tarkempi selvitys. Selvityksessä arvioidaan nykyisten rakennusten peruskorjauksella tai tontille tehtävällä uudisrakentamisella saavutettavat toiminnalliset hyödyt ja todelliset peruskorjauskustannukset. Vaihtoehtona pidetään edelleen Myllymäen alueella sijaitsevien muiden koulurakennusten peruskorjausta tai niiden tontille tehtävää uudisrakennusta Myllymäen koulun käyttöön. Selvitys päätösesityksineen jätetään lautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle viimeistään keväällä 2019.

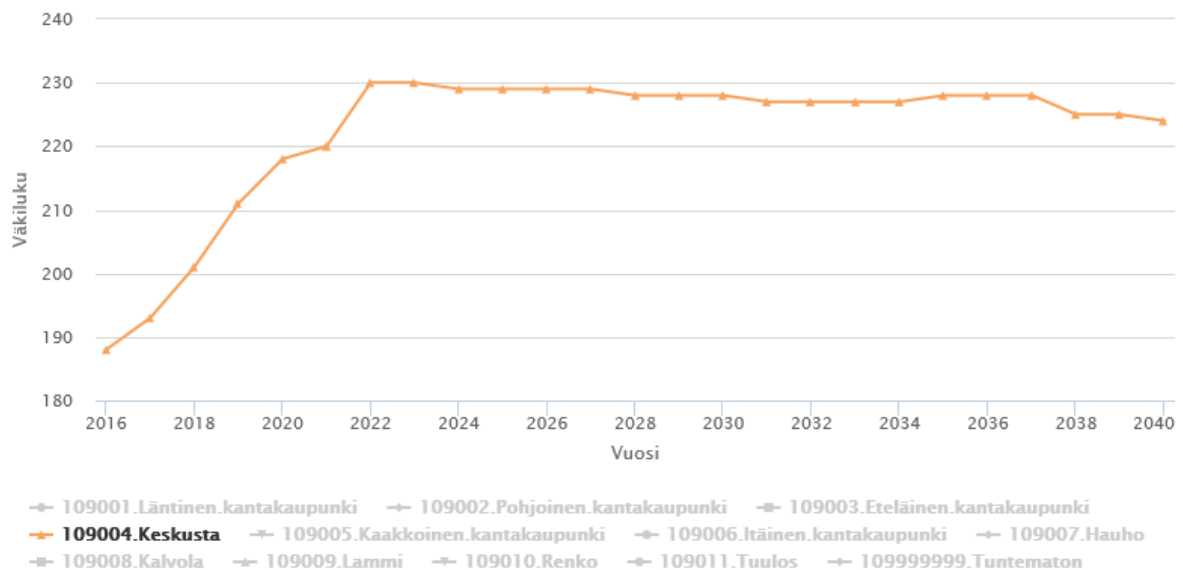
Miemalan koululla on 118 oppilasta. Koulurakennukseen on tehty korjaustöitä, mutta rakennus on lähivuosina peruskorjauksen tarpeessa. Tilapalvelun alustavan arvion mukaan peruskorjausaste on 84% ja peruskorjauskustannukset n. 4,6 milj. euroa. Miemalan alueella asuvien lasten ikäluokat ovat pieneviä eikä alue kuulu kaupungin kasvusuuntiin.

Palveluverkkoselvityksessä Miemalan koulun peruskorjauksen vaihtoehtona on esitetty yhdistäminen Myllymäen kouluun ja uuden koulurakennuksen rakentaminen Myllymäen alueelle. Miemalan koulun jatkamista perustellaan hyvällä toimintakulttuurilla sekä merkityksellä alueen vetovoimalle ja yhteisöllisyydelle.

Päätös: Miemalan koulu jatkaa toimintaansa. Koulurakennusta ei peruskorjata nyt. Koulurakennusta pidetään yllä kuitenkin tarvittavilla toimenpiteillä, jotka edesauttavat koulun mahdollisuuksia palvella koululaisia mahdollisimman pitkään. Peruskorjaus tai uudisrakennus tehdään, kun alueella on nähtävissä alakouluikäisten määrän kasvua.

4.2.2. Varhaiskasvatus

Keskustan alueelle on ennakoitu voimakkainta väestön kasvua ja myös lasten määrän kasvua. Kuvassa on päivähoitoikäisten määrän kehitys väestöennusteen mukaan.

Lasten määrän ennustettu kasvu ei ole toistaiseksi näkynyt varhaiskasvatuksen lisääntyneenä kysyntänä. Sen sijaan vuorohoidon kysyntä kasvaa jatkuvasti. Siksi alueelle tarvitaan riittävän suuri ja tiloiltaan asianmukainen vuorohoidon yksikkö, joka palvelee asiakkaita koko kaupungin alueelta.

Keskustan alueella on kolme palvelusetelipäiväkotiä (Enkkula, Poltinaho ja Päiväkoti Tuuli) sekä viisi omaa päiväkotiä, joissa on yhteensä kahdeksan yksikköä.

Ojoisten lastentalossa toimii päiväkoti, jossa on 168 paikkaa sekä Seminaarin koulun 1-2. luokat. Tilat ovat uudet. Ojoisten lastentalon toiminta jatkuu.

Hattelmalan päiväkodissa on 84 paikkaa. Rakennusten peruskorjaustarvetta arvioidaan tilapalvelujen kanssa. Hattelmalan päiväkodin toiminta jatkuu.

Kankaantaan päiväkodissa on 98 paikkaa. Rakennusten peruskorjaustarvetta arvioidaan tilapalvelujen kanssa. Kankaantaan päiväkodin toiminta jatkuu.

Kaivokadun päiväkodissa on 168 paikkaa. Päiväkoti koostuu neljästä yksiköstä. Kaksi yksiköistä vaatii laajaa peruskorjausta, eivätkä tilat ole varhaiskasvatuksen kannalta toimivat.

Päätös: Kaivokadun päiväkoti jatkaa kahden hyväkuntoisen yksikön osalta. Kahdesta huonokuntoisesta yksiköstä (Kotirinne ja Kotikulma) luovutaan ja toiminnot siirretään uuteen keskusta-alueelle sijoittuvaan päiväkotiin.

Kaurialan päiväkodissa on 84 paikkaa. Päiväkoti toimii väistössä parakeissa.

Päätös: Kaurialan päiväkodin toiminnot siirtyvät uuteen keskusta-alueelle sijoittuvaan päiväkotiin.

Uudelle keskustapäiväkodille on esitetty vaihtoehtoisina sijaintipaikkoina Seminaarin koulun tonttia, Uuden Myllymäen koulun läheisyyttä Rinnetiellä tai Kaurialan koulun tonttia. Kaurialan koulun tontti on liikenteellisesti helpoin ratkaisu, mutta toiminnallisesti ja pedagogisesti uutta päiväkotia ei kannata suunnitella erilliseksi alakoulusta mikäli yhteistontti on löydettävissä. Rinnetien vaihtoehto on liikenteellisesti ja toiminnallisesti heikoin. Seminaarin koulun yhteyteen rakennettavaa päiväkotia puoltaa lapsiperheille muodostuva ehjä palvelukokonaisuus. Päiväkotia ja koulu hyötyvät yhteisistä ruokala- ja liikuntatiloista. Suomen yliopistokiinteistöt Oy on kiinnostunut toteuttamaan ratkaisun, joten hanke ei rasita kaupungin investointitaloutta.

Päätös: Aloitetaan neuvottelut Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:n kanssa uuden 260 paikkaisen päiväkodin rakentamisesta Seminaarin koulun yhteyteen. Kustannusten hallinnan näkökulmasta kaupungin sopimuksen tulee olla mielekäs ja ohjaus hankkeeseen vahva. Päiväkotia korvaa Kaurialan päiväkodin, Kaivokadun päiväkodin kaksi yksikköä sekä Ahveniston päiväkodin. Päiväkotiin sijoittuu ympärivuorokautinen vuorohoito. Keskustasijainti mahdollistaa vuorohoidon tasapuolisen saavutettavuuden. Saattoliikenne ohjataan ensisijaisesti Brahenkadun kautta.

4.2.3. Perusopetus/yläkoulut ja lukiokoulutus

Keskustassa toimii kaksi yläkoulua. Lyseon koulussa on 443 oppilasta ja Kaurialan koulussa 481 oppilasta. Molemmat koulut toimivat väistötiloissa.

Lyseon koulu toimii laajalta alueelta tulevien oppilaiden yläkouluna, koska julkiset liikenneyhteydet keskustaan ovat hyvät. Lyseon koulun oppilaat tulevat tällä hetkellä Kirkonkulman, Seminaarin, Ortelan ja Rengon kouluista.

Kaurialan koulun käytössä ollut rakennus on erittäin huonokuntoinen ja se on päätetty purkaa. Kaurialan koulu toimii väistötiloissa Hämeen ammattikorkeakoululta kaupungille siirtyneissä tiloissa Myllymäessä.

Lyseon koulun päätoimipaikka, Keskuskoulu, on todettu sisäilmaltaan heikoksi ja sieltä on siirrytty väistöön Verkatehtaalalle. Lisäksi Lyseon koulu käyttää edelleen Lyseon lukion tontilla olevaa ns. lisärakennusta. Tilapalvelun alustavan arvion mukaan keskuskoulun peruskorjausprosentti on 73% ja siihen kuuluvan ns. oppijan tuen rakennuksen 93%.

Keskustan yläkoulujen tuleva sijainti on kaupunginvaltuuston 9.5.2016 päätöksellä sidottu lukiokoulutuksen sijaintipaikkaan. Päätöksen mukaan Kaurialan koulu sijoitetaan Kaurialan lukion tiloihin ja Lyseon koulu Lyseon lukion tiloihin. Samalla kaupunki tukee kahdeksalla miljoonalla eurolla Koulutuskuntayhtymä Tavastiaa uudisrakennuksen rakentamisessa lukiokoulutukselle Hattelmalantien G-rakennuksen yhteyteen.

Syksyllä 2017 Hämeenlinnan kaupungin talousarviovalmistelun yhteydessä kävi ilmi, että yläkoulu- ja lukiopäätöksen kokonaiskustannus Hämeenlinnan kaupungille on huomattavasti suurempi kuin mitä päätöshetkellä v. 2016 oli ollut tiedossa. Kokonaiskustannusarvion nousu johtui pääasiassa Kaurialan lukion rakennuksen peruskorjaus- ja muutostöistä muutettaessa rakennus yläkoulun käyttöön, sekä Lyseon lukiorakennuksen oletettua laajemmasta peruskorjaustarpeesta. Lisäksi lukiokoulutuksen siirron vaatimasta katuinfran rakentamisesta ja Tavastian kampuksella tarvittavasta ruokalan laajennuksesta arvioitiin tulevan lisäkustannuksia.

Hämeenlinnan kaupunginvaltuusto päätti 13.11.2017 talousarvion yhteydessä, että yläkoulu- ja lukioratkaisuun liittyvät investointipäätökset ovat ehdollisia kunnes palveluverkkopäätös on tehty. Asian valmistelu liitettiin osaksi palveluverkkovalmistelua.

Kaupunginvaltuuston 5/2016 päätöksen perusteena olevat talousluvut olivat (Liite 5/Lanula 15.9.2015 § 77) **yht. 14,9 milj. euroa.**

- Lukion investointiavustus/pääoman korotus 8,1 milj.€
- Kaurialan lukion muutostyöt Kaurialan koulun käyttöön 1,5 milj. €
- Lyseon (lisärakennuksen) lisä- ja uudisrakennus tai peruskorjaus 5,3 milj. €

Syksyllä 2017 tehty arvio **31,3,- 36,4 milj. €**

- Lukion investointiavustus/pääoman korotus 8,3 milj. € + A-rakennuksen muutostyöt 2,2 milj. €, josta lukioratkaisun osuus n. 1,2 milj.€ + Infran kustannukset n. 1,0 milj.€ = 10,5M€
- Kaurialan lukion käyttötarkoituksen muutos ja peruskorjaus 5- 7,7 milj.€
- Lyseon lukion muuttaminen yläkouluksi. Päärakennuksen peruskorjaus n. 8,8 milj. ja lisärakennuksen peruskorjaus n. 7,1 milj. € tai uudisrakentaminen (purkaminen n. 265 000 € ja uudisrakennus 7,7 milj.€ + Janne-rakennuksen peruskorjaus). Yhteensä 15,8 – 18,2 milj. €.

Koska yläkoulujen sijaintipaikka on kiinteästi sidoksissa lukioratkaisuun, valmisteltiin palveluverkkokeskustelun pohjaksi useita vaihtoehtoja, jotka painottivat eri tavoin eri koulutusmuotoja ja oppimisympäristöjä. Lopulta vaihtoehtoja arviointiin kiteytyi kaksi.

1. vaihtoehto: Vuonna 2016 tehdyn päätöksen mukainen ratkaisu

Tässä vaihtoehdossa Lyseon lukio ja Kaurialan lukio siirtyvät yhtenä Tavastian lukiona Koulutuskuntayhtymä Tavastian kampukselle. Lukiokoulutuksen sijoittumispaikka on Hattelmalantien varressa oleva G-rakennus ja sen yhteyteen kaupungin tuella rakennettava uudisrakennus. Kaurialan koulu sijoittuu Kaurialan lukion tiloihin ja Lyseon koulu Lyseon lukion tiloihin. Tilat peruskorjataan ja niihin tehdään yläkoulujen tarvitsemat muutokset ja/tai uudisrakennukset.

2. vaihtoehto: Muut kuin Lyseon koulu jatkavat alkuperäisillä paikoillaan

Tässä vaihtoehdossa Lyseon lukio jatkaa nykyisissä tiloissaan, päärakennus ja Janne-sali peruskorjataan, lisärakennus puretaan ja sen tilalle rakennetaan liikuntatila. Kaurialan lukio jatkaa nykyisellä paikallaan, peruskorjaus ei ole tarpeen lähivuosina. Kaurialan koululle rakennetaan uusi koulurakennus purettavan tilalle Kaurialan keskuskeittiön viereen. Lyseon koulu siirtyy kokonaan Verkatehtaalle. Keskuskoulusta luovutaan.

Kokonaisuus on haastava, koska kyseessä on neljän eri yksikön keskenään osin ristiriitaiset tarpeet. Molempien vaihtoehtojen puolesta on esitetty vahvoja toiminnallisia perusteluja. Perusopetuksen kannalta ensisijainen olisi vaihtoehto kaksi, jossa Kaurialan koulu saisi uudet tilat ja Lyseon koulu jatkaisi toimintaansa Verkatehtaalla peruskorjatuissa tiloissa yhdessä lastenkulttuurikeskus ARX:n ja muiden kulttuurialan toimijoiden kanssa. Koulutuskuntayhtymä Tavastian kannalta ensisijainen olisi vaihtoehto yksi, jossa lukiot toiminnallisesti yhdistetään ja toimipaikkana on Tavastian kampus, erityisesti Hattelmalantien G-rakennus ja sen yhteyteen rakennettava uudisrakennus.

Nuorisovaltuusto, Kaurialan lukion ja Lyseon lukion opiskelijakunnat, Kaurialan koulun ja Lyseon koulun oppilaskunnat sekä lukiolaisten liitto kannattavat lukioden säilymistä nykyisillä paikoillaan.

Vaihtoehtojen kustannusvertailu

Lukio- ja yläkoulupäätöksen uudelleenarvioinnin perusteluna syksyllä 2017 olivat ratkaisusta koituvat kokonaiskustannukset. Tästä syystä kustannuksilla on tässäkin esityksessä tärkeä merkitys. Vertailua varten tilapalvelut tekivät alustavan arvion vaihtoehtoihin liittyvän uudisrakentamisen ja peruskorjauksen kustannuksista.

Erityisen vaikeasti arvioitava kokonaisuus on Lyseon lukion päärakennuksen peruskorjaus. Sen kustannusarvio on kuitenkin sama molemmissa laskemissa, joten se ei vaikuta vertailuun.

Toinen vaikeasti arvioitava asia on Lyseon lisärakennuksen tilalle tarvittavan uudisrakennuksen koko ja kustannus. Lyseon koulun sijoittumisvaihtoehdossa on valmisteluun valittu välys, jonka sisään arvioidaan kustannuksen asettuvan. Lyseon lukion vaihtoehdossa on mukaan laskettu vain liikuntasali, mikä perustuu lukion nykytarpeisiin. Janne-salin peruskorjauskustannus, kuin myös lisärakennuksen purkua ja alaskirjausta koskevat kustannukset ovat samat molemmissa laskelmissa.

Koska Lyseon koulua esitetään toisessa vaihtoehdossa sijoitettavaksi Verkatehtaalle, vaikuttaa vertailuun myös Verkatehtaan tilojen peruskorjaustarve. Tilapalvelun ja Verkatehtaan antamien tietojen mukaan ARX-talon tilat ovat käytöstä riippumatta peruskorjauksen tarpeessa. Tästä syystä ne pitää jättää huomiotta.

Kaurialan koulun uudisrakennuksen kustannusarviossa ei ole huomioitu kaupunginvaltuuston edellyttämää ns. edullisen rakentamisen mahdollisuutta.

Kaurialan lukion jatkaminen nykyisissä tiloissaan ei tilapalvelun arvion mukaan edellytä peruskorjausta lähivuosina.

Arvio vaihtoehtojen investointikustannuksista:

Vaihtoehto 1 Kokonaiskustannus 33,4M€ - 36,8M€

- Tavastian lukio Hattelmalantielle 10,5M€ (8,3M€ uudisrakennus, 1M€ infran rakentamiskuluja ja 1,2M€ A-rakennuksen muutostöitä)
- Kaurialan koulu Kaurialan lukion tiloihin 7,7M€ (peruskorjaus ja muutostyöt samaan rakennukseen)
- Lyseon koulu Lyseon kortteliin 15,2M€ -18,6M€ (8,8M€ päärakennuksen peruskorjaus, 1,4M€ Janne-salin peruskorjaus, uutta lisärakennusta koskevat vaihtoehdot 4,2 -7,7M€, purkukustannus ja alakirjaus 0,75M€)

Vaihtoehto 2: Kokonaiskustannus 23,5M €

- Kaurialan lukio 0€ ,peruskorjaus ei ajankohtainen jos lukio jää nykyiselle paikalleen
 - Lyseon lukio jatkaa nykyisissä tiloissa 12,5M€ (8,8M€ päärakennuksen peruskorjaus, 1,4M€ Janne salin peruskorjaus, 1,5M€ lisärakennuksen tilalle lukion tarvitsema pienempi lisärakennus (liikuntasali), purkukustannus ja alakirjaus 0,75M€).
 - Uusi Kaurialan koulu Kaurialan koulun tontille 9,8M€
 - Lyseon koulu Verkatehtaalle, muutostyöt 1,2M€
- (Arvion Verkatehtaan peruskorjauskustannuksista on 4,8M€. Peruskorjaus joudutaan tekemään joka tapauksessa, joten sitä ei ole laskettu yläkoulu/lukiopäätöksen kustannuksiin)

Valmistelun aikana on nostettu esiin myös kysymys eri vaihtoehtojen käyttökustannuksista, koskien lähinnä vuokria. Vuokratason tarkka arviointi on tässä vaiheessa valmistelua mahdotonta. Voidaan kuitenkin sanoa, että lukiokoulutuksen sijainti Tavastian kampuksella on taloudellisesti parempi vaihtoehto Koulutuskuntayhtymä Tavastialle. Ja toisaalta lukiokoulutuksen sijainti nykyisillä paikoillaan on sekä investointikustannusten, että vuokratilakustannusten kannalta edullisempi Hämeenlinnan kaupungille. Lukiolta saatava vuokratulo on kaupungille ulkoista vuokratuloa.

Koulutuskuntayhtymä Tavastia ja Verkatehdas Oy kuuluvat molemmat Hämeenlinnan kaupunkikonserniin. Hämeenlinnan kaupunki omistaa KkTavastian peruspääomasta 77,24%. Verkatehdas Oy on 100%:sti kaupungin omistama. Lopulta intressin tulisi siis olla yhteinen. Päätöksenteossa on kuitenkin syytä korostaa kaupungin näkökulmaa, koska investoinneista aiheutuvat kustannukset maksaa lopulta kaupunki.

Päätös: Keskustan yläkoulu- ja lukioratkaisussa edetään vaihtoehdon kaksi pohjalta.

Kaurialan koululle rakennetaan uudisrakennus purettavan Kaurialan koulun paikalle. Lyseon koulu siirtyy pysyvästi Verkatehtaalle. Kaurialan lukio ja Lyseon lukio jatkavat nykyisissä tiloissa. Perusteluna ovat ratkaisun edullisemmat kokonaiskustannukset.

Koulutuskuntayhtymä Tavastialle ehdotetaan, että se tekee edellä mainitun mukaisen päätöksen lukioverkon osalta.

Aloitetaan välittömästi neuvottelut Koulutuskuntayhtymä Tavastian Jaakonkadulla sijaitsevan koulukiinteistön (nykyinen Vanajaveden opiston tila) hankkimiseksi Hämeenlinnan kaupungille. Tämä tukisi Koulutuskuntayhtymä Tavastian taloudellista tilannetta ja mahdollistaisi Vanajaveden opiston toiminnan siirtämisen Hattelmalantien kampukselle.

4.3. Itäinen kantakaupunki

4.3.1. Perusopetus

Itäinen kantakaupunki kuuluu lännen tapaan alueeseen, jossa ennusteen mukaan väestömäärä kasvaa maltillisesti. Perusopetusikäisten määrän kasvu on ennusteen mukaan vaihtelevaa. Kysyntään vaikuttaa mm. Siirin alueen tonttien kysyntä. Alla on kuvattu ensin alakouluikäisten ja sitten yläkoululaisten määrän kehitystä itäisessä kantakaupungissa väestöennusteen mukaan.

Perusopetuksen yksiköitä alueella on neljä.

Kirkonkulman koululla on 335 oppilasta. Koulurakennusten kunto on hyvä. Kirkonkulman koulun toiminta jatkuu.

Ruununmyllyn koululla on 333 oppilasta. Koulu toimii neljässä rakennuksessa. Tilapalvelun arvion mukaan yhden rakennuksen kunto on hyvä, yksi kaipaa peruskorjausta ja kaksi tulisi korvata uudisrakennuksella. Ruununmyllyn koulun sijainti on hyvä ja alue on kasvava. Ruununmyllyn koulun toiminta jatkuu. Rakennusten peruskorjaus- ja uudisrakennusvaihtoehdot sekä pihan liikuntapaikkojen rakentaminen arvioidaan investointisuunnittelussa.

Hämeenlinnan yhteiskoulu on yhtenäiskoulu, jossa opiskelee 700 oppilasta. Tuomela- rakennus ja liikerakennus on peruskorjattu, Hätilä-rakennus on huonokuntoinen ja poistettu käytöstä. Tilapalvelun alustavan arvion mukaan rakennuksen peruskorjausprosentti on 84% ja peruskorjauskustannus 10,6 milj. euroa. Rakennuksessa toiminut kirjastopalvelu on hoidettu kirjastoautolla. Koulutoiminta on siirretty parakkeihin. Itäinen kantakaupunki on kasvavaa aluetta ja Hämeenlinnan yhteiskoulun kenttä toimii tärkeänä lähiliikuntapaikkana alueen lapsille ja nuorille.

Hämeenlinnan yhteiskoulun tontin osalta on pohdittu useita palvelujen yhdistämismahdollisuuksia. Mahdollisuuksina on ollut Sairion päiväkodin ja Ortelan koulun lakkauttaminen ja toiminnan tuominen Hämeenlinnan yhteiskoulun yhteyteen joko yhdessä tai erikseen. Ortelan koulussa on 134 oppilasta. Mikäli Ortelan koulun toiminnot siirrettäisiin HYK:n yhteyteen, pitäisi tilat varata myös kasvavalle yläkoululle eli yhteensä n. 200 oppilaalle. Sairion päiväkodin siirtäminen HYK:n yhteyteen edellyttäisi, että päiväkodille voitaisiin rakentaa oma piha.

Päätös: Hämeenlinnan yhteiskoulun Hätilä-rakennus puretaan ja tontille rakennetaan uudisrakennus sisäyhteydellä Tuomela-rakennukseen. Muutos vahvistaa yhtenäiskoulun toimintaa. Uusi kokonaisuus mitoitetaan 900 oppilaalle niin, että koulu vastaa mahdolliseen väestönkasvuun. Uuteen rakennukseen suunnitellaan tilat lähikirjastolle sekä liikuntatila. Koulun kenttä jatkaa toimintaansa alueen lähiliikuntapaikkana. Hämeenlinnan yhteiskoulun tontille ei rakenneta päiväkotia, tontti on siihen liian ahdas. Toteutus edellyttää kaavamuutosta.

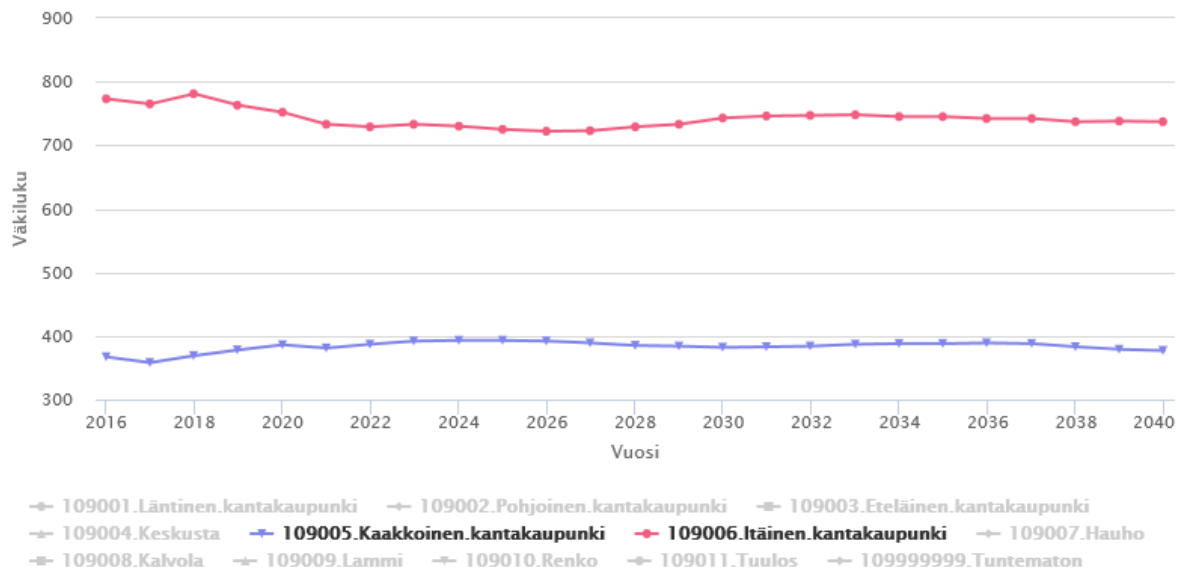
Ortelan koulussa on 134 oppilasta. Koulu toimii 750 metrin päässä Hämeenlinnan yhteiskoulusta kolmessa rakennuksessa, joista yksi (teknisen työn rakennus) on hyväkuntoinen ja kaksi vaatii lähivuosina peruskorjausta. Tilapalvelut ovat alustavasti arvioineet peruskorjausasteeksi 93 % ja peruskorjauskustannukseksi 2,6 milj. euroa.

Palveluverkkoselvityksessä on peruskorjauksen vaihtoehtona esitetty koulun lakkauttamista ja toiminnan yhdistämistä Hämeenlinnan yhteiskouluun. Ortelan koulun jatkamista perustellaan hyvällä toimintakulttuurilla ja varautumisella mahdolliseen väestönkasvuun.

Päätös: Ortelan koulu jatkaa toimintaansa. Koulurakennuksia pidetään yllä ja korjataan maltillisesti tarpeen mukaan.

4.3.2. Varhaiskasvatus

Itäisellä ja kaakkoisella alueella pienten lasten määrän ei ennusteta kasvavan. Alueen nykyiset päiväkodit ovat kuitenkin täynnä. Pulaa päivähoitopaikoista on erityisesti Siirin suunnalla. Itäistä aluetta kuormittaa myös nykyisten tilojen huono kunto. Katuman päiväkodille etsitään väistötiloja ja Sairion päiväkodin osalta rakenne- ja sisäilmatekniset tutkimukset ovat käynnissä.

Itäisessä kantakaupungissa on kolme palvelusetelipäiväkotiä (Aulanko, Sinituuku, Touhula/Tarvasmäki) ja vuonna 2019 aloittaa neljäs (Pilke/Asemanseutu). Omia päiväkoteja on kuusi.

Kutalan päiväkodissa on 298 paikkaa. Rakennukset ovat hyvässä kunnossa. Kutalan päiväkodin toiminta jatkuu.

Solvikin päiväkodissa on 91 paikkaa. Rakennukset eivät tarvitse vielä peruskorjausta. Solvikin päiväkodin toiminta jatkuu.

Siirin päiväkodissa on 112 paikkaa. Päiväkotitoiminta toimii vuokratiloissa, vuokrasopimus on määräaikainen ja voimassa vuoteen 2027 asti. Alue on kasvava ja Siirin päiväkotitoiminta on kasvuun nähden pieni.

Idänpään päiväkodissa on 119 paikkaa. Idänpään päiväkotitoiminta toimii kahdessa rakennuksessa, josta toinen on yhteinen Idänpään terveysaseman kanssa. Rakennukset tarvitsevat peruskorjausta lähiaikoina. Rakennukset omistaa erillinen kiinteistöyhtiö. Tontille on mahdollista rakentaa lisää tai mikäli terveysasema siirtyy joskus pois, voidaan terveysaseman tilat ottaa päiväkodin käyttöön. Idänpään päiväkodin toiminta jatkuu, peruskorjausaikataulu määritellään investointiohjelmassa.

Sairion päiväkodissa on 56 paikkaa. Päiväkotitoiminta toimii kahdessa rakennuksessa. Päärakennuksen peruskorjausaste on 84% ja peruskorjaustarve pikainen.

Palveluverkkoselvityksessä on arvioitu mahdollisuutta luopua kiinteistöstä ja siirtää päiväkodin toiminta Hämeenlinnan yhteiskoulun yhteyteen. Päiväkodin sijoittaminen tontille rajaisi tontin käyttömahdollisuuksia liikuntaan ja myös päiväkodin piha jäisi arvion mukaan pieneksi. Vaihtoehtoista tonttia ei alueelta ole voitu osoittaa. Sairion päiväkodin peruskorjausta perustellaan palvelujen kysynnällä sekä sijainnilla Aulangon luonnonsuojelualueen välittömässä läheisyydessä.

Päätös: Sairion päiväkodin toiminta jatkuu. Päiväkodin kokoa pyritään jatkossa kasvattamaan. Rakennukset peruskorjataan ja varaudutaan rakentamaan tontille lisärakennus. Päiväkotiprofiloidaan muutoksessa luontopainotteiseksi.

Katuman päiväkodissa on 98 paikkaa. Päiväkotirakennus on huonokuntoinen ja sieltä joudutaan siirtymään väistöön kevään 2018 aikana. Katuman alueella tarvitaan jatkossakin varhaiskasvatuspalveluja.

Päätös: Katuman päiväkodin toiminta jatkuu. Palvelun saavutettavuuden vuoksi selvitetään löytyykö päiväkodille vaihtoehtoista tonttia Katuman alueelta. Päiväkodille rakennetaan uudisrakennus.

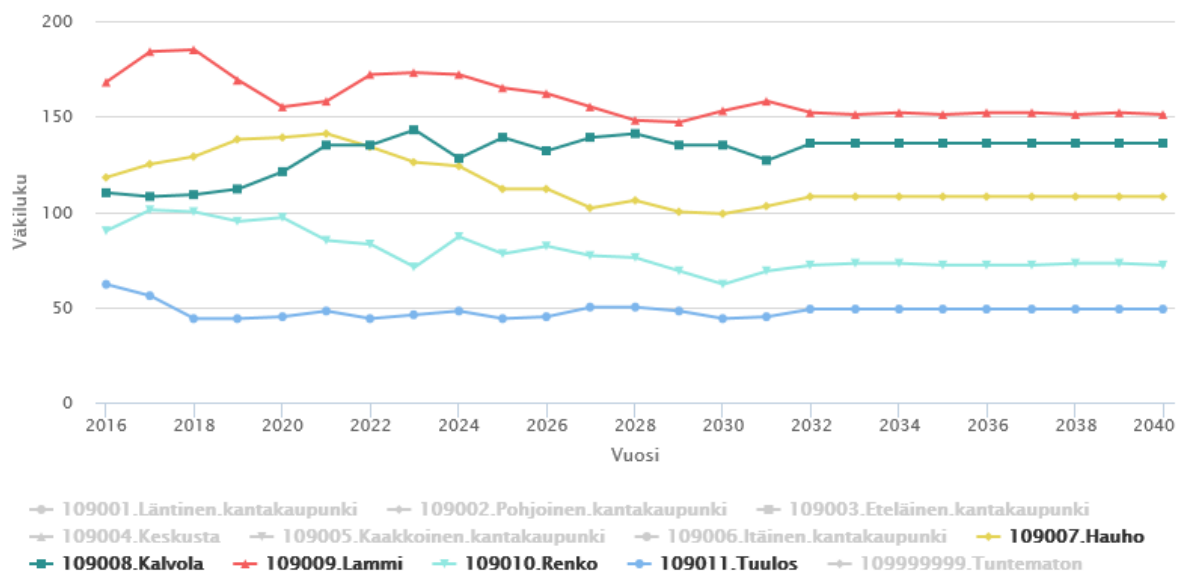
Siirin alueelle on esitetty uutta päiväkotia vastamaan nykyisten asiakkaiden tarpeisiin ja vauhdittamaan alueen tonttimyyntiä. Alueella ei ole päiväkotitonttia, mutta se on mahdollista osoittaa sinne asemakaavassa.

Päätös: Varataan Siirin alueelle asemakaavassa Y tai YL-tontti varhaiskasvatusta ja/tai ala-asteopetusta varten.

4.4. Pitäjät

Perusopetuksen osalta lasten ja nuorten määrät ovat pitäjissä lievässä laskussa lukuun ottamatta Kalvolaa. Alla olevissa kuvissa on kuvattu ensin päiväkotikäisten, toiseksi alakoululaisten ja sitten yläkoululaisten määrän kehitystä väestöennusteen mukaan.

Välimatkat pitäjissä ovat kantakaupunkiin verrattuna pitkiä ja suuri osa oppilaista on koulukuljetusten piirissä. Tuuloksen yläkoulupalvelut ovat Lammilla Hakkalan koulussa ja Rengon osalta Lyseon koululla keskustassa. Kalvolassa ja Hauhon kirkonkylässä toimivat yhtenäiskoulut, joissa on myös yläkoulutoiminta.

Varhaiskasvatuksen osalta pitäjien palveluntarve vaihtelee kantakaupunkia voimakkaammin. Tällä hetkellä lapsimäärien laskua on nähtävissä Hauholla. Rengon lapsimäärät sen sijaan ovat parin viime vuoden aikana kasvaneet. Pitäjien päiväkotikiinteistöt ovat hyväkuntoisia. Alvettulan ja Hauhon kirkonkylän päiväkodit eivät ole tiloiltaan nykyaikaisia.

4.4.1. Hauho

Eteläisten päiväkodissa on 84 paikkaa. Rakennus on hyvässä kunnossa. Eteläisten päiväkodin toiminta jatkuu.

Hauhon kirkonkylän päiväkodissa on 56 paikkaa. Rakennusten kunto on hyvä. Hauhon kirkonkylän päiväkodin toiminta jatkuu.

Alvettulan päiväkodissa on 28 paikkaa. Alvettulassa asuvien lasten ikäluokat pienenevät voimakkaasti (ennuste on 15 lasta elokuussa 2018).

Päätös: Alvettulan päiväkotitoiminta jatkaa toimintaansa. Lasten määrän kehitystä seurataan.

Eteläisten koulussa on 99 oppilasta. Koulu toimii kahdessa rakennuksessa. Toinen rakennus on hyvässä kunnossa, ns. kivikoulu edellyttää peruskorjausta. Eteläisten koulun toiminta jatkuu. Peruskorjauksesta päätetään investointiohjelmassa.

Hauhon yhtenäiskoulussa on 228 oppilasta. Rakennusten kunto on hyvä. Hauhon yhtenäiskoulun toiminta jatkuu. Hauhon kirkonkylän alueella asuvat ikäluokat pienenevät.

Alvettulan koulussa on 48 oppilasta. Koulualueella asuvien lasten ikäluokat pienenevät. Koulurakennukseen on tehty parannuksia, mutta ei peruskorjausta.

Päätös: Alvettulan koulu jatkaa toimintaansa. Lasten määrän kehitystä seurataan.

Lasten syntymävuosi	Alvettulassa asuvat lapset ikäluokittain	Hauhon kirkonkylässä asuvat lapset ikäluokittain	Yhteensä	Vuosi, jolloin lapset aloittavat ensimmäisellä luokalla
2011	8	17	25	2018
2012	2	18	20	2019
2013	7	10	17	2020
2014	0	22	22	2021
2015	5	13	18	2022
2016	4	10	14	2023

Alvettulassa ja Hauhon kirkonkylässä asuvat lapset ikäluokittain v. 2011-2016

4.4.2. Lammi

Lammin päiväkodissa on 126 paikkaa. Rakennuksen kunto on hyvä. Lammin päiväkodin toiminta jatkuu.

Tarjontaa lisää yksityisen hoidon tuella toimiva päiväkotitoiminta Melukylä.

Konnarin koulussa on 335 oppilasta. Rakennus edellyttää peruskorjausta lähivuosina. Kyseessä on Lammin alueen ainoa alakoulu. Konnarin koulun toiminta jatkuu.

Hakkalan koulussa on 262 oppilasta. Päärakennus on hyväkuntoinen, Pasaapeli-rakennus on huonokuntoinen ja edellyttää pikaisesti päätöstä korvaavasta uudisrakennuksesta. Hakkalan koulun toiminta jatkuu.

Hakkalan koulun tiloissa toimii myös Lammin lukio.

4.4.3. Tuulos

Tuuloksen päiväkodissa 35 paikkaa. Rakennus on hyväkuntoinen. Tuuloksen päiväkodin toiminta jatkuu.

Tuuloksen koulussa on 90 oppilasta. Rakennus ovat hyväkuntoinen. Tuuloksen koulun toiminta jatkuu.

Lasten määrän kehitystä seurataan.

4.4.4. Renko

Rengon päiväkodissa on 98 paikkaa. Rakennus on hyväkuntoinen. Rengon päiväkodin toiminta jatkuu.

Rengon koulussa on 144 oppilasta. Rakennus ovat hyväkuntoinen. Rengon koulun toiminta jatkuu.

4.4.5. Kalvola

Iittalan päiväkodissa on 133 paikkaa. Rakennus on hyväkuntoinen. Iittalan päiväkodin toiminta jatkuu.

Iittalan yhtenäiskoulussa on 374 oppilasta. Rakennus on hyväkuntoinen. Iittalan yhtenäiskoulun toiminta jatkuu.

4.5. Kulttuuripalvelut ja kirjasto

Kulttuuri- ja kirjastopalvelujen palveluverkossa ei ole suuria muutostarpeita. Ratkaisua odottavat edelleen museoiden varastot.

4.5.1. Kirjasto

Pääkirjasto jatkaa nykyisellä paikallaan ja peruskorjataan vuosien 2018-2021 aikana. Peruskorjauksen ajaksi pääkirjaston toiminnot siirtyvät väistöön eri kohteisiin mm. Wetterille.

Hätilän lähikirjastolla ei ole tällä hetkellä tilaa, vaan sen toiminnot on korvattu kirjastoautolla. Hämeenlinnan yhteiskoulun ratkaisuun sisältyy tila kirjastopalveluille, joten jatkossa Hätilän kirjasto palaa osaksi Hämeenlinnan yhteiskoulua.

Jukolan kirjasto siirtyy uuteen Nummikeskukseen elokuussa 2018. Jukolan kirjaston tilaan on suunnitteilla asukkaiden toiminnallisia palveluja ja lukusalityyppisiä palveluja yhdessä järjestöjen kanssa

Kalvolan kirjasto on siirtynyt palvelukeskus Sauvolaan syksyllä 2017. Toiminta jatkuu.

Rengon, Lammin, Tuuloksen ja Hauhon kirjastot jatkavat nykyisillä paikoillaan. Peruskorjaustarvetta arvioidaan tilanteen mukaan.

4.5.2. Kulttuuripalvelut

Kaupunginmuseon yksiköt Museo Skogster, Sibeliuksen syntymäkoti ja Palanderin talo jatkavat nykyisillä paikoillaan. Kaupunginmuseon varastot ja tekstiilikonservointi tarvitsevat uudet tilat, jos Keskuskoulusta luovutaan. Uusien tilojen osalta valmistelu jatkuu tilapalvelujen kanssa.

Taidemuseon näyttelytilat jatkavat entisellään Engel-makasiinissa ja Lohrman-makasiinissa. Taidemuseon hallinto- ja kirjastotoiminnot jatkavat Pinella-rakennuksessa toistaiseksi. Mikäli Pinella-rakennukselle on Verkatehtaan alueella muuta merkittävää käyttöä, voidaan hallinto- ja kirjastotilat siirtää toisaalle. Taidemuseon varastotilakysymys on edelleen auki, sen osalta valmistelu jatkuu tilapalvelujen kanssa.

Lastenkulttuurikeskus ARX:n ja Aimo-koulu jatkavat toimintaansa Verkatehtaalla. Hämeenlinnan kaupunki omistaa Verkatehtaan rakennukset ja vastaa peruskorjauksista. Verkatehtaan rakennusten osalta on edessä lähivuosina peruskorjaus.

Hämeenlinnan kaupunginteatteri Oy toimii Verkatehdas Oy:n vuokralaisena. Verkatehdas Oy omistaa tilat. Toiminta jatkuu nykyisissä tiloissa.

4.6. Liikuntapalvelut

Merkittävimmät liikuntapaikat omistaa Hämeenlinnan liikuntahallit Oy tytäryhtiöineen. Näitä ovat Kanta-Hämeenlinnan uimahalli ja liikuntasali, Lammin uimahalli ja liikuntahalli, Elenia Arena, Salibandyhalli, Kaurialan kenttä, Hämeenlinnan urheilupuisto, Jäähallit, Säästöpankkiareena ja Iittalan yleisurheilualue. Kaurialan kenttä kaipaa peruskorjausta, muut liikuntapaikat ovat hyvässä tai erinomaisessa kunnossa. Toiminta jatkuu nykyisillä paikoilla.

Lähiliikuntapaikat rakennetaan koulujen ja päiväkotien yhteyteen siten, että huomioidaan alueellinen tasapuolisuus. Hämeenlinnassa on 51 puistokenttää, 34 uimarantaa tai uimapaikkaa, 6 ministadionia ja 8 lähiliikuntapaikkaa. Lisäksi Hämeenlinnassa on useita merkittäviä ulkoilualueita kuten Aulanko, Ahvenisto, Tervaniemi, Lepaanranta ja Kansallinen kaupunkipuisto.

5. Palveluverkkopäätöksen toimeenpano

Palveluverkkopäätöksen jälkeen aloitetaan sitä toimeenpanevan investointiohjelman valmistelu. Investointiohjelman valmistelusta vastaa kaupungin johtoryhmä. Investointiohjelman toteutus kestää 5-10 vuotta.

Tavoitteena on, että pitkän aikavälin investointiohjelmasta päätetään vuoden 2019 talousarvion yhteydessä. Kiireellisten, vuodelle 2019 ajoittuvien investointiesitysten valmistelu tulee aloittaa välittömästi päätösten jälkeen. Valmistelu tapahtuu tilapalveluiden johdolla. Hankesuunnittelussa tarkennetaan investoinnin sisältö ja kustannusarvio.

Hämeenlinnan kaupunki

Kaupunginhallitus

Kokous 26.3.2018

Muutosesityksen kohde:

§ 150 Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen palveluverkko, esittelijän ehdotus: ”Keskustan yläkoulu- ja lukioratkaisussa edetään vaihtoehdon kaksi pohjalta.”

”Päätöksen jälkeen aloitetaan välittömästi neuvottelut Koulutuskuntayhtymä

Tavastian Jaakonkadulla sijaitsevan koulukiinteistön (nykyinen Vanajaveden opiston tila) hankkimiseksi Hämeenlinnan kaupungille.”

Eriävä mielipide

Päätösehdotusta ei hyväksytä, vaan pitäydytään sivistys- ja hyvinvointilautakunnan 14.3.2018 § 22 päätöksessä. Täten kaupunginhallituksen päätös on, että kaupunginhallitus päättää hyväksyä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätöksen sellaisenaan. Näin turvataan terveet ja turvalliset tilat lukiolaisille ja Lyseon lukion sisäilmaongelmista kärsivät oppilaiden ja opettajien olisi mahdollista siirtyä Tavastian G-rakennukseen 1.8.2018 alkaen.

Perustelut:

1. Koulutuskuntayhtymä Tavastiaan yhdistettiin Hämeenlinnan kaupungin lukiokoulutus ammatillisen koulutuksen rinnalle vuonna 2013. Tavoitteena oli koko ikäluokan koulutusjärjestelmä, missä pystytään huolehtimaan kaikkien peruskoulunsa päättäneiden jatko-opinnoista, saavuttaa korkea läpäisyaste ja sitä kautta kaikille opiskelijoille toisen asteen tutkinto. Tavoitteena oli antaa opiskelijoille paremmat valmiudet jatko-opintoihin ja ammattitaitoisemman työvoiman tuottaminen seudun elinkeinoelämän tarpeisiin. Kaikille peruskoulunsa päättäneille on Hämeenlinnassa pystytty tarjoamaan koulutuspaikka Koulutuskuntayhtymä Tavastian ylläpitämissä toisen asteen oppilaitoksissa.

Tavastian kampuksella yhden lukion mallissa lukio- ja ammatillinen koulutus voidaan opetuksellisesti ja toiminnallisesti järjestää nykyajan tarpeita vastaavaksi terveellisissä ja turvallisissa tiloissa. Kampusratkaisu mahdollistaa yhteisen koulutustarjonnan merkittävän lisäämisen. Lukion opiskelijat pystyvät hyödyntämään sekä Ammattiopiston että Vanajaveden opiston opetusta. Ammattiopiston kaksoistutkintolaiset opiskelevat lukio-opintonsa Tavastian lukiossa. Tällöin hyöty on molemmin puoleinen. Osaamisen vaihto käytännön ja teorian kesken onnistuu joustavasti. Yrittäjä-, urheilu- ja tiedepainotteinen opetus tarjotaan kaikille lukio-opiskelijoille eikä vain paikkaan sidotulle yksikölle.

2. Sähköiset ylioppilaskirjoitukset ja tulevaisuuden oppimisympäristöt edellyttävät merkittävää it-tukea. Tavastian it-palvelut sijaitsevat jo nyt G-rakennuksessa. Tavastiassa sähköiset ylioppilaskokeet voidaan järjestää yhdessä ja samassa paikassa.

3. Kampukselle on rakennettu uuteen S-rakennukseen yhtenäiset kuraattori- ja koulupsykologipalvelut kaikille toisen asteen opiskelijoille.

4. Terveet ja toimivat tilat ovat heti käytössä. Nyt Lyseon lukio toimii sisäilmaongelmista kärsivissä tiloissa, joista osa on käyttökiellossa mm. sädesienen vuoksi. Sisäilmaongelmien vuoksi oppilaiden ja opettajien terveys on kärsinyt, jopa kroonistunut. Tavastian G – rakennus on heti otettavissa käyttöön. Lisärakennus olisi uusi. Kahden lukion mallissa Lyseon lukio joutuu ensin väistöön, jonka kesto on useita vuosia. Tämä haittaa opiskelijoiden opiskelua ja heikentää opetuksen laatua.

Tavastian kampuksen G – rakennus ja lisärakennus muodostavat tilaratkaisultaan tehokkaan kokonaisuuden, jossa tarvitaan noin 70 % vähemmän tilaa kuin vanhan peruskorjauksen vaihtoehdossa. Näin käyttökustannukset pienenevät ja energiakulut puolittuvat, kestävä kehitys toteutuu.

5. Päätöksen toimeenpano on hyvin pitkällä. Kaupunginvaltuusto päätti 9.5.2016 lukiokoulutuksen sijaintipaikaksi Hattelmalan kampuksen, jolloin lukiorakennuksen suunnittelu Tavastian G – rakennuksen yhteyteen aloitettiin. Lisäksi rakennuksen suunnittelussa ovat olleet tiiviisti mukana Hämeenlinnan lyseon ja Kaurialan lukiodien henkilöstö ja opiskelijat. Kaikki lukioilla tehty kehitystyö kahden viimeisen vuoden aikana on tähdännyt yhteen lukioon. Lukion toimilupa on Koulutuskuntayhtymä Tavastialla. Haku Tavastian lukioon päättyi 14.3.2018. Opiskelijoiden oikeusturva vaarantuu, jos lukiopäätöksen toimeenpano ei jatku. Hallinnon jatkuvuuden periaate tulee aina muistaa. Se synnyttää luottamusta sopimuskumppaneissa ja edellytykset toimia Kanta-Hämeen kehitystä johtavana kaupunkina.

6. Kustannukset

Sivistys – ja hyvinvointilautakunnan valmisteluasiakirjoissa on tehty alustavia laskelmia eri vaihtoehtojen investointien edullisuudesta. Laskelmiemme mukaan sekä vaihtoehto 1:n että vaihtoehto 2:n investointitaso on noin 30 M€. Edullisemmaksi vaihtoehdoksi on saatu vaihtoehto 2 siten, että Verkatehtaan ARX – talon peruskorjauskuluja ei ole laskettu mukaan, 4,7 M€.

Apulaiskaupunginjohtajan päätösehdotuksessa on ehdotus aloittaa neuvottelut Koulutuskuntayhtymä Tavastian kanssa Jaakonkadulla (Myllymäki) sijaitsevan koulukiinteistön hankkimiseksi kaupungille. Haluamme tuoda esiin, että Myllymäen kiinteistössä on neliöitä 6.900, josta ns. vanhan tekun puoli on käyttökiellossa sisäilmaongelmien vuoksi eli lähes 4.400 neliötä. Vanha teku on tarkoitus purkaa. Kaupunki myi kiinteistön Tavastialle 7,4 M€:lla. Poistoja on jäljellä 3,5 M€, jotka on jyvitetty myös käyttökiellossa oleville tiloille. Mikäli kaupunki ostaa Jaakonkadun kiinteistön, lisää se vaihtoehto 2 investointitasoa 3,5 – 7,4 M€:lla. VOP on toiminut Myllymäen uuden tekun puoleisissa tiloissa tämän vuoden alusta ja nyt se päätösehdotuksen mukaan pitäisi muuttaa hyvin toimivista tiloistaan Tavastian G – rakennukseen. G – rakennus on varattava lukiolaisten käyttöön 1.8.2018 Lyseon lukion peruskorjauksen väistöjen vuoksi.

Käyttökulut ovat taloudellisesti merkittävimpiä rakennuksen elinkaaren aikana ja ne pitäisi laskea mukaan kokonaiskustannusten selvittämiseksi. Valmisteluasiakirjoissa on tuotu esiin, että Tavastian maksamat vuokrat ovat tuloa, jotka menetetään, jos lukiotilat eivät ole Hämeenlinnan kaupungin omistuksessa. Näin asia ei aivan ole. Vuonna 2017 Kaurialan ja Lyseon lukion vuokrat olivat yhteensä 1 516 588 €, mistä summasta Tavastia sai kaupungilta avustusta 743 000 €. Varsinaista vuokraa Tavastia maksoi 773 588 €, ts. rahoitus tuli valtion avustuksesta.

Kaikki nykyisiin kiinteistöihin tehtävät korjaukset ja niiden aiheuttamat vuokrankorotukset siirtyvät kaupungin maksettavaksi. Niin kauan kun valtion avustus ei kata kaikkia lukioden menoja, joutuu Hämeenlinnan kaupunki tukemaan lukioitaan avustuksella. Sen vuoksi Tavastian kampuksen vaihtoehto on ylivoimaisesti edullisin vaihtoehto minimoimaan Hämeenlinnan kaupungin avustustarpeen.

Hämeenlinnassa 26.3.2018

Hämeenlinnan Sosialidemokraattien kaupunginhallitusryhmä

Ranjith Kumar Prabhakaran

Aaltonen Satu

Einiö Mika

Olkinuora Piia